

Izhaja vsak dan s jutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo, — Oglasi po tarifi in dogovoru, Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 148a

Ljubljana, petek, dne 21. novembra 1930

Leto I.

„Dovolj je bilo ječanja pod habsburškim jarmom“ Celi vozovi protihabsburških letakov povodom včerajšnje proslave polnoletnosti Otona Habsburškega v Budimpešti - Protestna brzojavka madjarskih antilegitimistov Otonu

Budimpešta, 20. novembra. d. Ob današnji polnoletnosti Habsburžana Otona je vladal v prestolnici Madjarske absolutno popoln mir. Prebivalstvo se ni nikjer odzvalo pozivu legitimistične zveze, da bi razobesilo zastave. Le po nekaterih privatnih hišah so vihrale zastave, a drugače je bilo prebivalstvo napram legitimistični svečani prireditvi v čast Habsburžanov popolnoma apatično. Državna zastava ni vihrala z nobenega državnega uradnega poslopija, le s palače Akademije znanosti je vihrala. V legitimističnem taboru je zato zavladalo danes dopoldne veliko razočaranje in ogorčenje.

Ponoči so bili po ulicah v ogromnih izvodih razširjeni in afiširani mali in veliki letaki z najrazličnejšo vsebino, naperjeno proti Habsburžanom. Čuli so se na letakih protesti, ki so poudarjali, da je legitimistični pokret alimentacijski proces proti delovnemu madjarskemu narodu. Drugi letaki so zopet z debelimi črkami nosili napise: »Ali hočete povratek Habsburžanov? Ali niste že dovolj, nad 400 let, ječali pod habsburškim jarmom?«

Mesto je bilo naravnost preplavljeno s takimi letaki, ki so bili nalepljeni na vseh hišah ter je imela danes dopoldne policija obilo posla, preden je te letake odstranila. Nabrali so letake za več vozov.

Glasilno socialno-demokratske stranke »Nepszavac« je objavila oster članek proti Habsburžanom, ki ga je državni pravdnik ukazal zapleniti. Ostali madjarski listi pri- najašo še dokaj mirne in trezno pisane članke, v katerih poudarjajo, da je restavracija Habsburžanov edinole mogoča s primernimi diplomatičnimi pripravami in le v soglasju z vsemi velesilami, kakor tudi z izključitvijo vsake pustolovske, osobite pučvske politike.

»Nemzeti Ujszag« pa priobčuje izredno panegiričen članek na čast Otona. Članek pravi med drugim, da morejo Madjari šele sedaj z večjo sigurnostjo upati na boljšo bodočnost, kajti oni, na katerega smo osredotočili vse svoje nade, je postal mož. List opozarja nadalje, da je Oton popolnoma vzgojen v madjarskem duhu, in pravi: »Oton nam bo v bodočnosti prinesel izpolnitev vseh naših želja. Na njegovo osebo stavimo upanje, da bomo vse, kar smo izgubili, znova pridobili.«

Vodja legitimistov dr. Gustav Graf piše v »Pester Lloyd«, da je pomenjal konec aktivnega vladarstva Habsburžanov hkratu grob integritete Madjarske. Vztrajanje pri legitimizmu odgovarja preišljenim interesom Madjarske za bodočnost.

Madjarski narod se brani Habsburžanom

Budimpešta, 20. novembra. d. Antilegitimisti so snoči priredili veliko zborovanje pod predsedstvom bivšega ministrskega predsednika Abrahama. Po zborovanju je bila večerja, na kateri je bilo izgovorjenih več Habsburžanov sovražnih govorov. Mnogi govorniki so osobito opozarjali na okolnost, da so bili Habsburžani stoletja in stoletja sovražni Madjarski in da niso bili nikdar naklonjeni pravi svobodi madjarskega naroda. Vsa slovesnost antilegitimistov se je vršila v znamenju idej revolucionarja Ludvika Kossutha in revolucije leta 1848. Razširjeni so bili od antilegitimistov letaki z napismi: »Madjari, spominjajte se Piavel Doli s Habsburžani!« Antilegitimisti so na Habsburžana Otona poslali brzojavko z naslednjo vsebino:

»Antihabsburška madjarska društva, ki so združene v zvezi, obstoječih iz 11 domačih in 3 ameriških madjarskih društev in neodvisnih političnih strank, odločno protestirajo proti poskusom restavracije Habsburžana. Ta politika se vodi od strani aristokracije ter služi le fevdalnim interesom. Delovno madjarsko ljudstvo neomajno vztraja pri svojih demokratičnih idejah velikega borca Ludvika Kossutha in vztraja tudi pri izvedbi detronizacijskega habsburžanskega režima, ki je povzročil okrnjenje in obubožanje svobodne dežele.«

Monarhistična blamaža na Dunaju

Dunaj, 20. novembra. d. Monarhisti so na Dunaju s svojo prireditvijo ob polnoletnosti Habsburžana Otona doživeli veliko blama-

žo. V starodavni kapucinski cerkvi, kjer počivajo Habsburžani, je bila danes svečana služba božja za Otona. Te cerkvene svečanosti so se udeležili stari visoki uradniki in generali nekdanje monarhije. Med drugimi so bili prisotni bivši ministrski predsednik dr. Hussarek, grof Thun-Hohenstein, general Dankl, general Hrovatin, general Sarkotič in drugi. Po svečanosti so zapeli v nemškem in madjarskem jeziku nekdanjo državno himno. V cerkvi so monarhisti vzklikali Habsburžanu Otonu. Vzklike je ponovil neki mladenič zunaj na ulici, a je bil takoj aretiran. Policija ga je morala ščititi pred množico, ki je smatrala, da je bila s temi vzkliki izzivana.

Svečanosti v Otonovem dvoreu v Belgiji

Bruselj, 20. novembra. d. Na gradu Steenockerceel, kjer biva Habsburžan Oton z

Zito, je bilo od snoči opažati izredno živahno vrvenje. Prihajali so luksuzni avtomobili z mnogoštevilnimi povabljenici in raznimi monarhističnim eksponenti. Na grad so med drugimi prišli mati Zite Bourbon-Parma, njen brat Sikst, ki je znan iz svetovne vojne, ko je vodil tajna pogajanja s Karlom za sklenitev separatnega miru s Francijo, še drugi brat Xaver, dalje mnogi madjarski in avstrijski aristokrati v polni gala-uniformi. Svečanosti ob polnoletnosti Otona so se snoči pričele z veliko svečano večerjo. Danes dopoldne pa se je vršila v grajski kapeli svečana služba božja, nakar je Oton v posebni sprejemni dvorani, ki je bila vsa okrašena s starimi avstrijskimi, madjarskimi zastavami in emblemi, sprejel avstrijsko in madjarsko delegacijo, in to vsako posebej. Delegacijama se je zahvalil v nemškem, odnosno v madjarskem jeziku.

Pariz, 20. novembra. n. Ves tisk objavlja danes daljše članke in slike, ki se nanašajo na polnoletnost Otona Habsburškega. Dopisniki mnogih listov so prispeli v dvorec v Belgiji, kjer živi Oton. Tam je sedaj tudi urednik »Matina« Jules Sauerwein. Slike, ki so jih objavili listi, prikazujejo Otona v madjarskem častniškem kroju in avstrijske in madjarske deputacije, ki so se prišle poklonit mlademu Habsburžanu. Vsi poročevalci, pa tudi Sauerwein, naglašajo, da so Otonovo polnoletnost praznovali na povsem privaten način in da za enkrat ni pričakovati nikakega restavracijskega poskusa ne v Avstriji ne na Madjarskem. »Journal« pravi, da je vprašanje restavracije na Madjarskem odvisno od sosednjih držav. Vsekakor pa je manj opasno, kakor je n. pr. srednji Evropi nevarna pangermanska propaganda.

„Jaz se oborožujem... toda radi obrambe sedanjega stanja“

Razgovor francoskega pisatelja in novinarja Henrija Barbusse-a z Nj. Vel. kraljem na Dedinju - Barbusse priznava napredek Jugoslavije v sedanji dobi

Pariz, 20. novembra. l. V včerajšnjem »Journal« je ugledni francoski novinar in urednik tega lista Henri Barbusse objavil ta razgovor z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. Barbusse pravi:

»Svečanosti, ki so jih priredili o priliki odkritja spomenika hvalečnosti napram Franciji, so bile pravi simbol v obeh nacije, ki občuti francosko-jugoslovansko prijateljstvo, spočeto na bojnih poljanah. Te svečanosti so globoko odjeknile po vsej državi in se pretvorile v veličastne manifestacije, katerim so se pridružili mnogobrojni Francozi, ki so prinesli prijateljski državi pozdrav Francije. Niti ena izmed teh ceremonij, niti izmed teh manifestacij ne more povzročiti sene nezaupanja neposrednim sosedom mile kraljevine, ki so jo ustvarila mirovna pogajanja. Za časa mojega bivanja v Jugoslaviji so se vse osebnosti, posebno zunanji minister Marinković, s katerim sem se razgovarjal, soglasno pritoževale nad nekaterimi sedanjimi težkočami, toda vsi so mi izpovedali svoje iskrene želje, da vidijo v prijateljskem sodelovanju s sosednimi narodi podlago politike miru, osnovano na spoštovanju obvez in mednarodnih sporazumov.

Davni spomini

To je enotno stališče, svobodno izraženo, dobro premišljeno i nastalo iz prepričanja, ki ne vara in za katero se je mogla najti potrditev v izjavah, katere mi je dal kralj Aleksander.

Dvorni avto me je odpeljal po divni poti, ki veže prestolnico Jugoslavije z dvorcem — na Dedinju, kjer mi je kralj blagovolil izkazati čast, da me je sprejel v posebni avdijenci. Dvor na Dedinju je zgrajen v starem srbskem stilu, sezidan na vzpetosti, ki presega Topčider, beograjski boullonski gozdiček. To je ena izmed najbolj priljubljenih rezidenc vladarja, ki more s terase dvorca z enim pogledom objeti staro Srbijo z ostrimi griči in ravnino novih predelov preko Donave in Save. Sprejel me je general Dimitrijevič, maršal dvora, in nato so me takoj sprejeli do kralja Aleksandra. S spoštovanjem sem se poklonil, suveren pa se mi je približal z nasmeškom in z odprto roko:

»Gospod Barbusse, zadovoljen sem, da vas vidim. Že dolgo je, odkar niste prišli k nam.«

In sam kralj si ginjen priključil na misel spomine na balkansko-turško vojno, srbsko-bolgarsko vojno in naposled svetovno vojno, ki sem jih doživel kot vojni dopisnik »Journala« s srbsko vojsko.

»Se li spominjate našega prvega srečanja?« me je vprašal kralj.

»Kako naj bi se ne spominjal!« To je bilo na fronti tik pred veliko bitko na Bregalnici. Naš vojni ataše polkovnik Fournier in jaz sva opazovala po-

bočja in grebene, ki so postali grob tolikih hrabrih. Polagoma je mrak padal na te vznemirljive prizore. Na enkrat nas prebudi iz najinih misli neki glas:

»Dovolite iskrenemu prijatelju Francije, da na ta dan srečen tistino roko dvema Francozoma.«

Bil je to prestolonaslednik Aleksander, poveljnik prve srbske armade, in zgodilo se je to 14. julija 1913.

»Pa ni bil,« nadaljuje kralj, »še en vojni ataše, ki je bil pooblaščen, da s polkovnikom Fourier-jem spremlja naše operacije?«

»Zares, sire, major Tomson, angleški vojni ataše.«

»Ah,« pripomni kralj, »to je oni, ki je kot minister letalstva Velike Britanije našel strašno smrt v strahoviti katastrofi zrakoplova R 101.«

Za temi so se vrstili še drugi spomini iz velike vojne in srbskega umika preko Albanije. Med njimi tudi dogodek, ko je kralj, tedanji princ-regent, v Hanu Fletu dovolil, da prebijem noč pod istim krovom kot on.

»Kako je bil težak ta umik,« je dejal kralj, »in kako je bila hladna tista noč!«

Prerajena zemlja

Povprašujem onega, ki mi govori s toliko svobodo. Leta niso zapustila svojega sledu v potezah njegovega lica. Jedva nekaj belih las označuje danes zrelega človeka. A obraz je vedno isti, s pravilnimi in energičnimi črtami in izza naočnikov isti pogled žive inteligence. Ne morem se premagati, da ne bi izrazil svoje zadržljivosti napram vitalnosti Jugoslavije in rezultatom, doseženim od meseca oktobra 1929 dalje, v dobi, v kateri je kralj s svojo osebo inicijativo ujedinil kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, troje rodov, enega in istega naroda, istega jezikovnega porekla ali različnih mentalitet. Ta politika je definitivno ustvarila eno Jugoslavijo, odslej eno in nedeljivo.

»Dolgo sem razmišljal, dolgo sem se zadržal, preden sem se odločil,« mi je enostavno odgovoril kralj. »Borbe med političnimi strankami so postale preveč sirove in ni bilo drugega sredstva, da se prepreči propast naše lepe zemlje. Potrebna je bila radikalna sprememba v metodah uprave. Ali sem mogel gledati na bratomorne borbe brez intervencije?«

Česar kralj ni povedal, pa je, da je realiziral ujedinjenje, ki je imelo tako srečen rezultat za Jugoslavijo s svojim prestižem in avtoriteti, ki jo uživa v vsej državi. On je živi simbol jugoslovanskega nacionalizma. On je mogel edini zahtevati od Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se odrečejo svoji bitnosti in od stare Srbije, da položi svoje stare in slavne zastave v muzej z mže in da sprejme novi emble-

jugoslovansko zastavo kot skupni in neminljiv znak ujedinjenja.

»Da, jaz se oborožujem... toda zaradi obrambe sedanjega stanja stvari«

Po tem uvodu v notranjo politiko, je prešel kralj Aleksander k velikim aktualnim vprašanjem, ki se pojavljajo na političnem horizontu.

»Jugoslavija,« je nadaljeval kralj, »se sklada s Francijo v vsem, kar se tiče evropske politike. Isti vzroki in posebej isti alarmantni glasovi odjeknejo tu prav tako kot pri vas in povzročajo isto vznemirjenje. Po svojem geografskem položaju imamo 7 sosedov. Jugoslavija pripada na isti mah Balkanu kot srednji Evropi. Ni li s tem dovolj rečeno, da so njeni vitalni interesi v tesni zvezi prav tako z vsakim evropskim dogodkom kot tudi z notranjo razdvojenostjo Balkana? A jaz se ne branim izjaviti, da je mir za mojo državo največja dobrina. Naša največja želja je, da živimo v dobrih odnosih z vsemi svojimi sosedmi.

Očitati so nam, pristavlja suveren z resnim naglasom, da smo preveč vezani na Francijo. To je napačno. Jugoslavija ni vezana niti na eno nacijo. Točno je edinole to, da ljubimo Francijo, da gojimo Jugoslavlani kot tudi njihov kralj resnični kult napram plemeniti in bratski Franciji. Mar li nimamo v ostalem iste nade in iste želje? Ali ne moremo teh nad in teh želja konkretizirati v eni besedi: mir? In na žalost imamo prav tako iste težave, iste nasprotne, poznane in nepoznane.

Minister neke sosednje države me je pred kratkim vprašal o našem oboroževanju. Jaz nisem zanikal: Če se oborožujemo, je to zaradi tega, ker ima Jugoslavija neomajno voljo braniti pogodbe in sedanje stanje stvari. Recite odkrito: Naše oboroževanje nima nikakršnega agresivnega značaja. Njegov namen je le naša obramba. »Če me gospodarski položaj moje zemlje,« je zaključil Nj. Vel. kralj, »sili, da z vestno pazljivostjo spremljam tudi najmanjši zunanji dogodek, potem mi še vse bolj nalaga izvajati zelo previdarno politiko. nolitiko miru.«

S temi čuščimi in miroljubnimi besedami je Nj. Vel. kralj zaključil naš razgovor.

Henri Barbusse.

Konec stavke v Barceloni

Pariz, 20. novembra. AA Iz Barcelone poročajo: Zveza delavskih sindikatov je pozvala vse delavce, da prenehajo stavkati in da se vrnejo na delo.

Polet veleletala »Do X«

Bordeaux, 20. novembra. AA. »Do X« je vzletel proti Locorognu ob 10.10.

Složno delo je neizogibno

Vedno bolj razvijajoča se svetovna kriza postavlja narode pred vedno nove in vedno bolj težavne naloge. Ker ni mogoče preprečiti padca kmetijskih pridelkov vsled žitne nadprodukcije, je treba znižati tudi ceno industrijskim izdelkom. To pa je zopet mogoče doseči le z znižanjem izdelovalnih stroškov, da se ali poenostavijo obrati ali pa da se znižajo mezde, za kar naj bi bila podlaga tudi v znižanju kmetijskih pridelkov. To pot je ubrala Nemčija in velika kovinska stavka se je nehala s popolno zmago podjetij in so se zato mezde znižale. Isto pot je ubrala tudi Italija, ki je šla še korak dalje in znižala že tudi plače svojim nameščencem in sicer v prav izdatni meri. Ali tudi ti ukrepi še ne zadostujejo vpricho vedno ostrejške konkurence, ki prihaja iz sovjetske Rusije. Lesni trg in žitni trg sta že čisto pod vplivom te konkurence, v kratkem se pa bo ta občutila tudi na drugih trgih. Treba bo zato seči še po izdatnejših sredstvih, da se bo gospodarska kriza vsaj omilila, če je že trenutno ni mogoče čisto odpraviti.

Pri nas gospodarski kriza še ni tako ostrina in tudi ne bo zavzela tako ostrega razmaha ko v drugih deželah, ker smo obvarovani vsaj pred tem, da bi ljudje pri nas stradali. Ali v vsakem drugem pogledu se bomo morali nad vse boriti, da gospodarska kriza ne zmanjša našega že itak pičlega kapitala, brez katerega se sploh ne moremo gospodarsko razviti. Vsak zastoja na žitnem trgu pomeni za nas izgubo kapitala in prav tako tudi vsak zastoja na lesnem trgu. Nujna posledica te izgube kapitala pa se bo pokazala tudi pri naši industriji, ki skoraj mora propasti, če nima kmet denarja.

Poleg teh gospodarskih vprašanj pa nam nalaga naš zunanjepolitičen položaj še celo vrsto drugih in prav nič manj važnih nalog. Vse te naloge so tako težavne in velike, da jih more rešiti narod le z naprom vseh sil. Iz tega pa rezultira nujna zapoved složnega dela. Vsi brez izjeme moramo dati svoje najboljšo, da najdemo čim boljši izhod iz krize, vsak od nas mora biti na svojem mestu, da čim več koristi celoti. To je zahteva, ki je kategorična in zato nepreklicna. Kdor le malo pogleda okoli sebe z odprtimi očmi, ta tudi priznava, da je že prišel čas, ko je složno delo nujno. Mnogo manj ljudi pa je, ki se tudi zavedajo, v čem da obstoji složno delo.

Navadno je tako, da so ljudje za složno delo, toda le pod pogojem, da v vsem obvelja njih volja. Ampak to ni složno delo, temveč diktat. So tudi taki, ki so načelno za složno delo in ki niti ne pravijo, da mora v vsem obveljati njih volja. A tudi ti zahtevajo, da se njih glavne zahteve izpolnijo. Vsi ti ljudje razumevajo složno delo tako, da v vseh bistvenih točkah ostanje na svojem posebnem stališču in da popuste le v manj važnih vprašanjih. A tudi na tej podlagi ni mogoče složno delati.

Treba se je postaviti na čisto novo podlago, to je, da se pozabi na vse posebne interese in da se misli, kako bi se moglo na najbolj učinkovit način doseči vsem skupen cilj. Z drugimi besedami se pravi to, da vsi tako zelo mislijo na skupen cilj, da se sploh nečje več zavedati prejšnjih razlik. Kar je bilo, to je bilo in to ne sme več motiti. Le to, kar je in kar še bo, mora vplivati na delo in mišljenje ljudi.

Pravo pojmovanje složnega dela je v tem, da se vsi združijo na eni osnovni liniji, ki je rezultat objektivnih činjenic, ne pa skrivljena od posebnih interesov vseh mogočih skupin. Kdor je za složno delo, je za to osnovno linijo v celoti in samo zato, ker je pravilna, ne pa zato, ker so v njej odenki njegovih posebnih zahtev. Ti odenki sploh ne bi smeli priti v poštev pri določitvi osnovne linije za politiko složnega dela, ker ti odenki morejo dati le kompromis med skupinami, ne pa likvidacijo skupin in zgraditev nove podlage.

Danes pa ne gre za kompromis, ker je ta z ozirom na naš celoten položaj preslaboten, temveč gre za ustvaritev ljudskega gibanja, ki edino more dvigniti vse sile naroda. To je vzrok, ki zahteva složno delo in zato je nujno, da vsakdo to složno delo tudi prav razume. Ni složno delo to, če vodi v polovičarstvo, ker treba je postaviti cele ljudi, ali pa ostanejo naše naloge nerešene. Čas je že, da tudi pri nas prodre zavest, da živimo v časih, ko se vrši zadnji boj zaradi posledic svetovne vojne, a vsak boj je brez popolne složnosti izgubljen.

Zamotana politična kriza v Avstriji

Brezuspešni razgovori dr. Burescha — Schober odklanja sodelovanje s Heimwehrom in zahteva ostavko vlade

Dunaj, 20. novembra. d. Za pogajanja s posameznimi parlamentarnimi skupinami pooblaščen deželni glavar dr. Buresch je danes ves dan vodil razgovore v imenu krščansko-socialne skupine z voditelji posameznih strank. Dolgotrajni so bili razgovori z bivšim kanclerjem dr. Seobrom. Ti razgovori so bili v bistvu povsem negativni. Jutri bo dr. Buresch konfiriral z voditeljem kmečke zveze dr. Winklerjem in z voditeljem Velenemcev dr. Strafferjem. Razgovori ne bodo tako kmalu končani. Krščanski socialisti se na vse kriplje trudijo, da bi dosegli tak sporazum in da bi prišlo do tega, da se sestavi nova vladna koalicija, v katero naj bi vstopil tudi Heimblock. Zanimivo je, da sta sedaj postala notranji minister Starhemberg in major Pabst. Ista danes imela daljše konference z Vaugoinom, zelo zmerena tako v svojih izjavah kakor tudi v člankih. Neoficijelno so krščanski socialci ponudili dr. Schobru notranje ministrstvo, kakor tudi mesto podkanclerja. Dr. Schober pa ni voljan sodelovati s Heimblockom. Napram novinarjem se je v tem pogledu dr. Schober prav jasno izjavil. Omenil je, da je danes dr. Buresch kot pooblaščenec krščansko-socialne stranke v dokaj oficijelni obliki dal vedeti, da so vsi nadaljnji razgovori pred odstopom sedanje vlade povsem brezpomembni. To je dr. Bureschu pojasnil brez ovinkov.

Dunaj, 20. novembra. d. »Neuigkeiten-Weltblatt«, ki je glasilo krščanskih socialcev pod vodstvom poslanca Kunschacka, priobčuje članek o pomenu razgovorov z dr. Bureschem. Članek pravi, da imajo ti razgovori le informativen značaj. V sedanjem štadiju je povsem jasno, da so vse kombinacije o sestavi nove vlade zgolj domneve. Članek naposled poudarja, da bo bodoča vlada — vlada miru in gospodarkega dela in da bo njen program vseboval v prvi vrsti rešitev velikih gospodarskih vprašanj. Računati je treba, da bo stopil na čelo nove vlade mož, ki ima zaslobo v gospodarskih krogih.

Živahno gibanje bolgarskih zemljedelcev

Kongres zemljedelske omladine otvorjen z vseslovansko himno »Hej Slovani« — Proti fašizmu in za bratske odnose z Jugoslavijo

Sofija, 20. novembra. V Sofiji sta se pravkar zaključili dve važni skupščini. — Istočasno se je vršil kongres bolgarskih zemljedelskih zadrug in kongres bolgarske zemljedelske omladine.

Kongres zemljedelskih zadrug, ki igrajo v bolgarskem gospodarstvu važno vlogo, je med drugim tudi zavzel stališče proti namenu vlade, da bi najela na podlagi zadrug novo inozemsko posojilo. Kongres je proti morebitni taki politiki vlade odločno in mestoma ostro protestiral.

Kongres bolgarske zemljedelske omladine je trajal dva dni. Obenem s kongresom se je vršila tudi proslava dneva slovenskega agrarizma. Na kongres je prišlo nad 600 delegatov iz vseh krajev Bolgarske in prisostvoval mu je tudi odposlanec češkoslovaške agrarne omladine v osebi njenega tajnika.

Pred važnimi spremembami v poljski vladi

Maršal Pilsudski se vsled boleznj začasno umakne iz političnega življenja

Varšava, 20. novembra. d. V političnih krogih so razširjene vesti o skorajšnji spremembi sedanje poljske vlade. Maršal Pilsudski namerava odstopiti kot ministrski predsednik ter bo najbrže odbrzal resor vojnega ministrstva. Kot naslednik v ministrskem predsedstvu se omenja sedanji minister brez portfelja polkovnik Beck.

Varšava, 20. novembra. d. »Kurier warszawski« javlja, da ima maršal Pilsudski namen, se za nekaj časa odtegniti aktivnemu političnemu delovanju, in da bo odstopoval v svrha zdravljenja v inozemstvo.

Razvoj naše trgovske mornarice in Italija

»Piccolo« vidi v njem veliko nevarnost za hegemonistični položaj italijanskega pomorstva na Jadranu

Trst, 20. novembra. n. »Piccolo« objavlja danes članek o razvoju jugoslovanske pomorske trgovine in o deležu, ki ga ima pri tej trgovini italijanska trgovinska mornarica. V tem članku so objavljeni tudi nekateri zanimivi statistični podatki od leta 1925. dalje. Jugoslavija je, pravi članek, postopoma uredila svoje luke na Jadranu in jih z železniškimi progami zvezala z notranjostjo države. S tem je pomorski trgovski promet narastel. Od tega je imela italijanska trgovska mornarica koristi, posebno še, ker je na svojih progah iz Trsta in Benetk proti Levantu in Ameriki delala vedno tudi postaje ob vzhodni jadranski obali. Na ta način je prevzelo italijansko brodogrje mnogo jugoslovanskega izvoznega in uvoznega blaga.

Med tem pa se je razvijala tudi jugoslovanska trgovska mornarica, ki je nanes že zelo močna. Po računu tržaškega lista je sodelovalo italijansko trgovsko brodogrje pri izvozu blaga iz jugoslovanskih luk s 67%, jugoslovansko brodogrje z 25%, grško pa z 8% celokupnega izvoza. Pri uvozu preko jugoslovanskih luk je bila deležna jugoslovanska trgovska mornarica 43%, italijanska 22%, angleška 14%, grška trgovinska mornarica pa 6,5% celokupnega uvoza. Jugoslovanski izvoz preko jugoslovanskih luk na Jadranu je od leta 1925. do leta 1929. porastel za 60.000 ton. Če se upošteva, da izvažajo Jugoslavija svoje izdelke v glavnem po kopnem in po Donavi, je jasno, da je njen izvoz po morskem poti zares zelo narastel in da se vedno stalno raste. Pri izvozu preko jugoslovanskih luk, ki sicer ni velik, ima italijanska trgovska mornarica še vedno svoj de-

lež, pri prevozu pa njen delež stalno pada. To je bilo sicer treba pričakovati, toda v poslednjem času je začela jugoslovanska država tudi glede izvoza podpirati jugoslovanske paroplovne družbe, tako da so lahko vzpostavile lastne zveze z Levantom, z zapadnim bazenom Sredozemskega morja in z Ameriko. Spričo tega postaja jugoslovanska konkurenca dan za dnem jačja in Italija mora paziti, da si ohrani svoj hegemonistični položaj na Jadranu.

leži, pri prevozu pa njen delež stalno pada. To je bilo sicer treba pričakovati, toda v poslednjem času je začela jugoslovanska država tudi glede izvoza podpirati jugoslovanske paroplovne družbe, tako da so lahko vzpostavile lastne zveze z Levantom, z zapadnim bazenom Sredozemskega morja in z Ameriko. Spričo tega postaja jugoslovanska konkurenca dan za dnem jačja in Italija mora paziti, da si ohrani svoj hegemonistični položaj na Jadranu.

leži, pri prevozu pa njen delež stalno pada. To je bilo sicer treba pričakovati, toda v poslednjem času je začela jugoslovanska država tudi glede izvoza podpirati jugoslovanske paroplovne družbe, tako da so lahko vzpostavile lastne zveze z Levantom, z zapadnim bazenom Sredozemskega morja in z Ameriko. Spričo tega postaja jugoslovanska konkurenca dan za dnem jačja in Italija mora paziti, da si ohrani svoj hegemonistični položaj na Jadranu.

Kongres se je otvoril ob zvokih vseslovanske himne »Hej Slovani«, ki so jo delegati odpeli pred začetkom zborovanja. Ob zaključku pa so udeleženci ob istem navdušenju zapeli bolgarsko zemljedelsko himno.

Na kongresu so bili sprejete razne resolucije, v katerih se odločno zahteva, da se ima odpraviti zakon o zaščiti države ter da se morajo bolgarske fašistovske organizacije razpustiti in razorožiti. V nadaljnjih resolucijah se je kongres odločno izjavil za vpostavitve zakonodaje nekdanje zemljedelske vlade, za bratske odnose s sosedi in z balkansko federacijo.

Kongres so pozdravili tudi zastopniki zemljedelskih poslancev v sobranju, narkar je bil soglasno izvoljen novi glavni odbor.

Ker je sedaj v sejmju zagotovljena močna vladna večina, smatrajo politični krogi, da bo Pilsudski odstopil. Za 9. decembra je določena otvoritev sejma in sanata.

Varšava, 20. novembra. d. Znano je, da bolega maršal Pilsudski že delj časa na pljučih in da je potreben temeljitega odpočitka. Njegovo potovanje v inozemstvo je bilo le odloženo zaradi volitev v sejm. V kratkem se bodo vršile gotove izpremembe v vladi. Pod vsakim pogojem bo ostal še nadalje zunanji minister grof Zaleski.

Varšava, 20. novembra. d. Znano je, da bolega maršal Pilsudski že delj časa na pljučih in da je potreben temeljitega odpočitka. Njegovo potovanje v inozemstvo je bilo le odloženo zaradi volitev v sejm. V kratkem se bodo vršile gotove izpremembe v vladi. Pod vsakim pogojem bo ostal še nadalje zunanji minister grof Zaleski.

Varšava, 20. novembra. d. Znano je, da bolega maršal Pilsudski že delj časa na pljučih in da je potreben temeljitega odpočitka. Njegovo potovanje v inozemstvo je bilo le odloženo zaradi volitev v sejm. V kratkem se bodo vršile gotove izpremembe v vladi. Pod vsakim pogojem bo ostal še nadalje zunanji minister grof Zaleski.

leži, pri prevozu pa njen delež stalno pada. To je bilo sicer treba pričakovati, toda v poslednjem času je začela jugoslovanska država tudi glede izvoza podpirati jugoslovanske paroplovne družbe, tako da so lahko vzpostavile lastne zveze z Levantom, z zapadnim bazenom Sredozemskega morja in z Ameriko. Spričo tega postaja jugoslovanska konkurenca dan za dnem jačja in Italija mora paziti, da si ohrani svoj hegemonistični položaj na Jadranu.

Prijateljska pogodba med Bolgarijo in Grčijo

Solun, 20. novembra. n. Solunski opozicijski list »To Fos« pravi, da namerava Venizelos — po nekaterih vesteh — oditi v Sofijo, kjer bi podpisal prijateljski pakt z Bolgarijo. Čas potovanja ministrskega predsednika ni še določen, mislijo pa, da Venizelos odpotuje, še preden bodo likvidirana sporna vprašanja med Grčijo in Bolgarijo.

Potniki s parnika »Highland Hope« rešeni

London, 20. novembra. AA. Potnike 14.000-tonske motorne ladje »Highland Hope«, ki se je ponesrečila ob portugalski obali, so vse rešili. Kljub temi je šlo reševalno delo naglo od rok. Na krovu ladje je ostal del posadke, ki nadaljuje reševalno delo. Rešenih je bilo 374 potnikov, kar se je v glavnem zahvaliti požrtvovalnosti Portugalcev, ki so spravili rešilne čolne na varno.

London, 20. novembra. AA. Parnik »Mauretania« je rešil včeraj posadko švedskega parnika »Ovidia«, ki se je potopil v srednjem Atlantiku. Pri rešilni akciji je pomagal ameriški tovorniški parnik »Endicott«.

Veliko vznemirjenje med italijanskimi uradniki

Rim, 20. novembra. n. Dekret o znižanju plač vsem državnim uradnikom in javnim nameščencem vseh kategorij po ključu 12 do 35% je izzval v vseh uradniških krogih veliko vznemirjenje. Današnji fašistični listi posvečajo temu zakonu dolge članke in pojasnila. Tako v prvi vrsti naglašajo, da bodo vzporedno z znižanjem plač znižane tudi cene življenskih potrebščin. V tem smislu se izvaja pritisk na industrijalce, trgovce in preprodajalce, katerim prete s represalijami, če se ne prilagode tej državni potrebi. Uradnike tolažijo s tem, da bo v najkrajšem času izšel poseben pravilnik k novemu zakonu, v katerem bodo urejene modalitete za njegovo izvršitev. Vsi listi poudarjajo potrebo, da se na splošno znižajo vse cene na relacijo 1 : 4 napram predvojnemu nivoju plač in življenskega standarda. Tudi znižanje uradniških plač je postavljen na bazo 1 : 4. V pravilniku o znižanju plač bo pojasnjeno, da se bo določeni odstotek odbil od prejemkov, ki so bili s poviškom v veljavi od 30. junija 1929.

Fašistični tisk vnovič poudarja težko gospodarsko in finančno krizo države in zahteva samopremaganje in disciplino vsega naroda. Listi pravijo, da je prišel čas splošnega doprinosanja trte za fašizem, a ne samo praznih besed, kakor je bilo to dosedaj. Vsem se priporoča varčevanje. Gospodinjam se priporoča, naj začno štediti pri malenkostih in naj nič ne razsiplejo po nepotrebnem. Od trgovcev zahtevajo, naj omeje svoj zaslužek na minimum, od konsumentov pa, naj bodo čim skromnejši v svojih zahtevah ter naj s svojo discipliniranostjo pomorejo vladi, da pride iz zagate. Poudarja se, da so konsumenti v več mestih Italije zahtevali od pekov, da jim vsak čas postrežejo s svežim kruhom. Tako so morali pelki zaradi snobističnih zahtev občinstva peči 40 vrst peciva. To je seveda vplivalo na cene kruha, mora pa sedaj prenehati. V Rimu je bila te dni že ustanovljena takozvana vrna trgovina, ki bo delala z zmanjšano režijo in držala cene na nizkem nivoju. Znižanje cen bodo morale izvesti tudi druge trgovine z živili. Trgovci v Rimu so že sklenili, da začno snovati take tipe trgovin, kakršne bi po želji vlade lahko znižale cene.

V vseh mestih zasedajo komisije, sindikati in fašistična oblaštva in obravnavajo problem znižanja cen. Sindikat fašističnih novinarjev je sklenil, da si novinarji prostovoljno puste znižati plače za 5 do 13%. Tako bi se mesečne plače, počenši od 3000 lir navzgor, znižale za 5%, od 5000 lir na mesec pa za 13%.

Izgon naših državljanov iz Zadra

Zadar, 20. novembra. n. Doznava se, da je zadržana prefektura izdala nalog, da se morajo vsi naši državljani, ki ne zaprosijo za italijansko državljanstvo do konca tega leta, izseliti iz Jugoslavijo. Ker je naših državljanov v Zadru nad 3000 in to v glavnem ljudi, ki so zaradi svojih poslov in posetev vezani na Zadar, si ni težko ustvariti sodbe, v kako težkem položaju se nahaja ta naš življenjski, ki je postavljen pred dilemo, da postane italijanski državljan in se vpiše med fašiste ali pa da pod ceno proda svoje imetje in se izseli. To je poleg drugega razlog, da moramo misliti, da čim prej pridemo do zgraditve centra, ki bi nam nadomestil izgubljeni Zadar ter dal tem našim rojakom za mejo pribežališče in zaposlitev.

Papež otvoril novo telefonsko centralo

Vatikan, 20. novembra. AA. Sveti oče je v prisotnosti kardinala Pacellija in drugih cerkvenih dostojanstvenikov otvoril novo telefonsko centralo v Vatikanu. Pri tej priliki je imel papež kratek nagovor o pomenu te tehnične pridobitve.

Dovoljenja za drevesnice

Beograd, 20. novembra. AA. Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo na osnovi zakona o gojitvi in pospeševanju vinogradov okoli 50 potrdil za nove privatne trte in sadne drevesnice. Prodajati smejo posestniki teh trt in drevesnic samo na področju svoje banovine in to pod kontrolo oaoovinskih organov. Razen tega so dolžni naznačiti pri vsaki prodaji številko, vrsto in kvaliteto dreves in trt. Če njihovi podatki ne odgovarjajo resnici, bodo morali nositi materijelno in moralno škodo.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 20. novembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Milejšje toda spremenljivo vreme. Tu in tam deževno.

Premijera modernega ruskega dela

Ljubljana, 20. novembra. Nocoj je ljubljansko občinstvo v Drami doživelo zanimiv večer — dali so v režiji prof. Šesta komedijo znanega sodobnega ruskega pisatelja Alekseja Tolstega Serija A 000.001. — Dejstvo, da se igra delo iz nove ruske književnosti, deloma pa tudi upanje, da bo prilika, videti podobo resničnega življenja današnje Rusije, je gledališče docela napolnilo in bil je lep večer. Glavno vlogo je z lepim uspehom igrala gđc. Mira Danilova, pa tudi ostalim gre zaslug, da je igra v celoti napravila lep, resničen vtis.

Predavanje univ. prof. dr. Hans Halma v Delavski zbornici

Nocoj se je vršilo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani predavanje profesorja irkutske univerze dr. Hans Halma pod naslovom »Od belega obeljska v Uralu skozi Turkestan in Sibirijo do Tihega oceanca«. Predavanje, ki je popolnoma napolnilo dvorano, je bilo izvanredno zanimivo, polno bogatega zgodovinskega in zemljepisnega gradiva, katerega je zelo nazorno izpopolnjevalo nad 50 skiptičnih slik. Predavatelj je žel obilo priznanja s strani publike.

Dr. Fran Windischer, predsednik Nar. galerije:

Vprašanje Narodne galerije

Narodna galerija spada med naše najodličnejše kulturne naprave. Za Ljubljano ima eminenten idealen in praktičen pomen. Ljubljana kot kulturno središče slovensko ima v Narodni galeriji že danes jako lepo ustanovo, ki je odlične kulturne važnosti. Narodna galerija je pa tudi praktičnega pomena za Ljubljano, kajti treba je našim in tujim ljudem, ki prihajajo v Ljubljano, vendar nekaj pokazati. Zbirke Narodne galerije so že v sedanji obliki in ob sedanji uredbi dragocena ustanova, pa je Narodno galerijo vsekakor šteti med največje zanimivosti naše Ljubljane. Narodna galerija postane vse pomembnejša, ko zbere pod svojimi okriljem še one dragocene umetnine, slike in skulpture, katere so ji obljubljene iz knezoškofjske zbirke in iz narodnega muzeja. Vzdrževanje teh, zbiranje in nakupovanje novih umetnin kakor tudi dejstvo, da Narodna galerija ne vrši samo opravi svojega ožjega delokroga kot zbiralna naprava, marveč preko tega prireja različne razstave domačih in tujih umetnin, vse to je zvezano z velikimi stroški, ki jih ob vsej požrtvovalnosti in iznajdljivosti uprave Narodni galeriji kot taki ni mogoče kriti iz svojih razpoložljivih sredstev.

Dejstvo je, in sicer neveselo dejstvo, da je zasebna požrtvovalnost leto za letom manjša. O privatni munificenci in resnični zasebni velikodušnosti kmalu ne bo več mogoče pri nas govoriti. Daril ni dobiti, da bi bilo ž njimi kaj večjega započeti, pa tudi volila so pri nas precej nepoznana stvar.

Z umetninami iz Strahlove zbirke je Narodna galerija storila velik korak naprej, in pomenja ta pridobitev dragoceno pomožitev zbirke Narodne galerije v Ljubljani. Ali pri tem ne gre samo za pridobitev in pomnožitev dosedanje zbirke, marveč so s tem Narodni galeriji nalozena nova velika bremena in drage naloge.

Narodna galerija je odlična ustanova pa je vprašanje uspevanja Narodne galerije javno vprašanje največje pomembnosti in važnosti, za katero mora imeti umevanje in srce in odprto roko v slovenska javnost, osobito pa avtonomne uprave, javni zastopi in avtonomna mesta.

Ako hočemo, da Narodna galerija ne bo samo životarila in često morala gledati, kako se izgubljajo najlepše naše umetnine v roke, iz katerih ni več vrnitve v skupno last, potem je potrebno, da Narodna galerija kot prominentna kulturna in narodna naprava obšeslovenska v naši Ljubljani uživa zadostno in redno javno podporo. Prispevki naših vodilnih javnih zastopov in mest morajo zadobiti stalen značaj tako, da more uprava Narodne galerije z izvestnimi rednimi in stalnimi dohodki pozitivno računati. Edino v takem primeru je smoteno in ciljno delo mogoče in izvedljivo. Prispevki javnih rok za Narodno galerijo ne smejo biti slučajnostni in ne smejo imeti značaj aleatornosti, marveč moramo priti do tega, da so prispevki za Narodno galerijo kot prominentno kulturno ustanovo redni in stanoviti. Taki redni prispevki morajo biti pri posameznih upravah naših avtonomnih mest in javnih rok vsako leto redno ustavljeni v proračun, in sicer konkretno in nominativno za Narodno galerijo. Pri napravi tako znamenite važnosti ne gre, da bi se prispevki dajali samo po vsakokratnih prilikah. Narodna galerija mora v proračune imenoma in ne sme igrati vloge samo slučajnostnega podpiranca — kakor kane — nadležnega ali dobrodošlega!

Te besede so napisane po soglasnem sklepu uprave Narodne galerije z dne 19. t. m. iz velike in resne skrbi za Narodno galerijo, našo prelepo napravo velike razvojne mogočnosti, ter iz vnete želje, da bi ogrele in pridobile srca in misli naših vodilnih mož.

K občnemu zboru ferijalnega saveza

Glede na naše poročilo o poteku občnega zbora ferijalnega saveza smo prejeli iz profsorskih krogov sledeči dopis:

FS je predvsem dijaška in visokošolska ustanova, katere namen je, omogočiti svojim članom počitniška potovanja in spoznanje naše domovine. V doseg svojih idealnih ciljev pa mora imeti FS tudi gospodarsko podlago. Državna oblast je priznala velik pomen te ustanove in je dijaštvu naklonila ugodnost polovične karte na vseh železniških in vodnih progah v počitniških mesecih. FS sam pa izdaja vsako leto popis svojih članov, katerih starši se obvezajo, dati brezplačno prenočišča eventualno tudi hrano potujočim dijakom. Vsa večja mesta pa imajo stalna prenočišča in statistika je pokazala, da so bila vedno dobro obiskana. Število članov FS raste od leta do leta. Tako je število članov FS raste od leta do leta. Tako je število članov FS raste od leta do leta. Tako je število članov FS raste od leta do leta.

Izkušnje zadnjih let so pokazale, da je za vodstvo tako velikih central in oblasti mladina še nedorasta. Razsipanje denarja in poverbe so se dogajale pogosto. Radi tega je ministrstvo prosvete z novimi pravili odredilo, da mora imeti vsaka podružnica v nadzorstvu profesorja, ki je osebno odgovoren za pravilno finančno poslovanje in da morajo biti profesorji predsedniki centrale in posameznih oblasti. Proti tej odredbi se pa borijo nekateri visokošolci, ki se čutijo radi tega prikrajšani v svoji akademski svobodi. Profesorjem očitajo neidealizem, stremljenje po vlasti in diktaturi. Kako se more profesorjem to očitati, ko vendar nimajo od FS nobene koristi, temveč samo skrb, delo in stroške? Na zadnjem oblastnem občnem zboru je prečital oblastni revizor g. Dolfe Cimerman revizijsko poročilo, ki je bilo pamflet najhujše vrste za profesorje.

To »revizijsko« poročilo ni vsebovalo niti ene besede o finančnem stanju oblasti, niti o poslovanju zadnjega leta, temveč je kulminiralo

v demagoških napadih na profesorje. V poročilu o oblastnem zboru FS je dalje navedeno, da je gosp. prof. Lapajno protipravilno razpustil upravni odbor akademske podružnice FS na univerzi v Ljubljani. To pa ne odgovarja dejstvu, ker je bil odbor akademske podružnice razpuščen na podlagi pritožbe 83 akademikov in po soglasnem sklepu centralnega upravnega odbora FS v Beogradu, ki je po pravilih upravičen razpuščati neposlušne odbore podružnic. (S tem zaključujemo o tem debato. — Uredništvo.)

Proračunska seja občinskega sveta v Kranju

Kranj, 19. novembra.

Župan g. Ciril Pirce otvori občinsko sejo, ugotovi sklepčnost, ker je bilo navzočih 19 članov sveta in imenuje za overovatelje g. Adamiča in Gorjanca.

Dnevni red seje je bil sledeč:
I. Citanje in odobritev zapisnikov občinskih sej z dne 17. in 24. oktobra. Zapisnika sta bila odobrena.

II. Naznanila županstva:
a) Prošnja duhovnega svetnika g. Škerbca, da občina podeli podporo za popravilo cerkvenega stolpa v Pungertu. Možna sta dva izhoda: 1. konkurenčna obravnava, ki bi pa vzela preveč časa. Isti uspeh bi imel 2. izhod: Cerkevno predstojništvo bo najelo dolg, za katerega naj občina prevzame poroštvo in naj tudi sčasoma plača ta dolg, vsako leto določeno vsoto. Za stolp bo napravil arh. Vurnik načrt in obračun. Dalje je v propadu oltarna slika v pungerski cerkvi, ki je najboljša slika slavnega Kremser-Schmidla. Slikar Sternem pravi, da bi restavracija te slike stala 5000 Din. Občina bo prispevala to vsoto, razen tega bo pa dala za popravilo stolpa še letos 15.000 Din.

b) Dopis sreskega načelstva radi razširitve uradnih prostorov. Po zakonu je občina dolžna plačati vse stroške za zgradbo novih prostorov, če so namenjeni sreskemu načelstvu. Stroški za zidavo treh novih potrebnih sob znašajo 14.000 Din. Soglasno je bil sprejet predlog, da

se občinski svet pritoži. V poslojpu sreskega načelstva je nastanjen namreč katastrski urad, ki spada sicer v delokrog finančnega ministrstva. Zavzema kar štiri sobe, ki bi jih lahko uporabljalo sresko načelstvo, če bi se katastrskemu uradu odpovedalo.

c) Javna borza dela tirja mestno občino, da plača 5000 Din za najemnino imenovanega urada. Predlog z ogorčenjem sprejet.

d) Krajevni šolski odbor zahteva, da bi občina plačala del zemljišča ob Siferjevih pristavi, ki ga je sama svoj čas prodala šolskemu odboru. Takrat so se zedinili, naj se zemljišče parcelira, po 4 m od zidu pa naj ostane mestni občini za razširjenje ceste, kakor to zahteva stavbni urad. To zadevo naj uredi občinski svetovalec g. dr. Beno Sabothy.

III. Predlog občinskega predstojništva, da se mesto Kranj proglasi za letovišče. S tem bi bile nove stavbe 20 let proste davka, kar bi poplačevalo gradnjo, bilo bi pa v škodo starih hišarjev. Pri glasovanju je bilo 9 glasov za, 5 pa proti proglasitvi Kranja za letovišče.

IV. Poročilo policijskega odseka glede prošnje g. Eisenbarta, da se mu podeli koncesija za otvoritev nove lekarne v Kranju. Sledilo je tajno glasovanje, pri katerem je bilo 18 glasov proti in 1 glas za podelitev te koncesije.

V. Glavna točka dnevnega reda je bil proračun za leto 1931, ki je bil vsem na vpogled od 31. oktobra do 14. novembra. Podajamo glavne podatke proračuna:

Redni dohodki	306.773-50 Din
Redni izdatki	1.070.977-06 Din
Izredni izdatki	206.555— Din
(za kritje ljudskošolskega fonda).	
Primanjkljaj	764.203-56 Din
Pokritje primanjkljaja s konzumnimi davščinami	761.623-20 Din
Končni primanjkljaj	2.580-36 Din
naj bi se kril z višjimi dohodki.	
Izredni dohodki	206.665— Din
so ekvivalent za izredne izdatke.	

Proračun je bil soglasno sprejet.

Zgradba palače Pokojninskega zavoda v Celju v — zastoju?

Včeraj se je mudila v Celju komisija Pokojninskega zavoda iz Ljubljane, da si ogleda teren, na katerem odkopavajo zemljo za položitev temeljev novi palači. Komisija je dognala za enkrat, da je stavbeni svet sila slab, ker sestoji iz same nasipine, ki ne garantira veliki tri nadstropni stavbi dovolj solidnega temelja. Po mnenju nekaterih izvedencev je tekla pred stoletji na tem mestu struga Savinje. Zopet drugi pa trdijo, da je bil speljkan, kjer je sedaj Razlagova ulica, nekdo mestni mejni prekop.

Resnica je, da je zemljišče sila nekompaktno, kar se je izkazalo že pri zidavi bližnjih stavb, katerim so morali zabivati v temelje lesene pilote, da so teren na ta način zgotlili ter napravili trdnější temelj.

Taka dela pa — samo po sebi razumljivo — stavbo zelo podraža. Stanovanjska palača pokojninskega zavoda je proračuna na 3 in pol milijona dinarjev. Če bi se moral temelj posebej utrjevati z en meter debelo betonsko ploščo ali pa celo pilotirati, bi pa stavbene stroške, po mnenju strokovnjakov, zvišalo za nekaj stotisočakov. Seveda bi se s tem tudi podražila novopridobljena stanovanja. Nastaja vprašanje, če bi ti izredni izdatki stavbe toliko ne podražili, da bi bile cene stanovanj neznosljive in bi palača ne nudila zavodu one rentabilizacije, ki je z ozirom na rentnine potrebna.

Kakor smo se informirali, je komisija naročila izkop poskusnih jam, da se bo videlo, iz kakšnega materiala je sestavljen svet v globljejših legah. Med tem bodo pa napravljeni tudi obtežilni preizkusi. Prihodnji teden, ko bodo zbrani vsi potrebni podatki, bo pa komisija teren zopet preiskala, na kar se bo odločilo, če se bo palača gradila v takem obsegu, kakor je bilo prvotno zamišljeno, ali v manjšem ali pa če se gradnjo na sedanjem prostoru sploh ukine.

To vest pričujemo, kakor rečeno, po informacijah, ki smo jih dobili iz najbližje okolice članov komisije. Na vsak način pa moramo pripomniti, da je taka stanovanjska hiša v Celju nujno potrebna, tako zaradi pomanjkanja stanovanj kakor zaradi velike brezposelnosti stavbinskega in obrtniškega delavstva in splošne gospodarske krize.

Zakon o občnem upravnem postopku

Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Zivkovića podpisal zakon o občnem upravnem postopku. To je četrti zakon, kar jih je bilo po vrsti izdelanih na polju notranje uprave.

Po 6. januarju 1929 se s tem zakonom enotno uredi za vso državo enoten postopek v vseh upravnih zadevah, izvzema upravno-kazenski postopek, ki velja v primerih, ko so oblastva in njihovi organi zaradi javne važnosti pooblaščenim storiti nujne ukrepe brez predhodnega postopka. Zakon velja za vsa oblastva in njihove organe, za ministrstva, ki so jim oblastva podrejena, dalje za banovine ter za občine, kjer so, vpoštevaje posebne razmere kmetskih občin, določeni posebni predpisi.

Prvo poglavje prinaša splošne predpise o oblastvih, o njihovi stvarni in krajevni pristojnosti, poverjenju uradnega dela drugim oblastvom in vzajemno pravni podpori oblastvom. — Zlasti so posebne odredbe o občinsko-upravnem oblastvu in o njegovi pristojnosti, v kolikor ni izrečno drugod urejeno o sposobnosti in bistvu strank, sposobnosti za samostojno izvedbo postopka, urejeno analogno načelom civilnega prava. Kot pooblaščenec smejo nastopiti vse samostojne osebe. Oblast je dolžna sprejeti in predložiti vloge s formalnimi napakami, toda mora zaradi reda preskrbeti, da se popravijo. Strankam je dovoljeno pogledati spise in vzeti prepise, razen v posebnih izjemah, kakor na primer pri zapisnikih o posvetovanjih in spisih, označenih kot zaupni. Oblastva smejo izpremeniti roke, ki so jih sama postavila, ne smejo pa izpremeniti rokov, ki jih določijo zakoni in uredbe. Vsplošnem se je gledalo na to, da se v tem pogledu vpoštevajo upravičene zahteve strank.

Roki se računajo od dne, ki pride za onim, ko se je dogodek zgodil.

Prihodnja poglavja obdelavajo podrobnosti postopka v njegovih posrednih stadijih. V načelu velja princip, da se v glavnem izda en sklep, vendar se mora po potrebi predmeta tudi razločiti v različne točke in v vsaki izdati odločitev. Proti predpisu prvostopne odločitve je upravičena pritožba samo na prvo višjo oblast. Po pravilu pritožba odlaga izvršitev sklepa, toda zakon predvideva tudi izjeme te norme. Razen tega so odredbe, s katerimi se izvršitev sklepa ukine, sama po sebi, kakor na primer: povrnitev v prejšnjo stanje, obnovitev postopka itd., in v primerih, kjer se taksativno navajajo.

V pogledu izvrševanja oblasti velja načelo koncentracije. Od tega so izvzeti samo posebni primeri, kakor na primer eksekucija pri davku in podobno. Drugače izvrši sklep prvostopna upravna oblast. Krajevna politična oblastva in občine skrbijo samo za izvršitev sklepa v svojem delokrogu. Do sedaj so upravna oblastva postavljala brez predpisa in si pomagala tako ali tako, bodisi, da so se ravnala po sodnem postopku v praksi, ali pa ustvarjala neko običajno pravo.

Za posamezna področja uprave so zato veljali različni predpisi, vrhu tega so bili raztreseni in nepreglednem nizu zakonov. Zdaj so ti predpisi vsi enotni in sistematično urejeni. Zakon o občnem upravnem postopku ukinja to nesrečno stanje in daje v polnem obsegu enotnost uprave na vsem njenem področju.

Oglejte si

bogato zalogo kuhinjske posode aluminijaste ter emaljirane v raznih kvalitetah in barvah pri tvrdki z železnilno 103

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

Po porazu republikancev v Ameriki

Al Capone, vodja ameriških hitopcev z alkoholom: Vse kaže, da je moja politika vendarle zmagala.

Kultura

Prvi zvočni film v srbohrvaščini. Najtežje in najaktualnejše vprašanje, kar jih na naše kulturne razmere stavlja dejstvo zvočnega filma, je brez dvoma vprašanje nacionalizacije zvočnega filma. V tem smislu smo pričeli že celo vrsto člankov v našem listu in samo dokaz preklavne, pregrešne kulturne in nacionalne indiferentnosti je, če to vprašanje nikjer truglje ni našlo na zdrav odmev, ki je važen. Zdaj pa čitamo v beograjski »Politiki« notico, ki izraža težko razočaranje nad prvimi srbohrvaškimi zvočnimi filmom, ki ga je izdelal Paramount v Parizu in za katerega je spisal tekst Aca Binički v Zagrebu; Paramount je angažiral ob tej priliki igralko Ljubinko Babić iz Beograda in igralca Dubravka Dujšina iz Zagreba. Ta dva nastopata kot komferecija v neki ameriški reviji. Toda tekst, ki ga je napisal Binički, piše »Politika«, je tako brez slehernega zrna duhovitosti, da je bilo publiko sram, kako moreta dva dobra jugoslovenska igralca umetnika celih dvajset minut govoriti, ne da bi kanila od njih vsaj kapljica kolikšaj duhovitega, vedrega in zanimivega. Ta filmska prireditev ima ceno samo kot kuriozum, da človek čuje, kako srbohrvaški jezik zveni v filmu. — Beležimo to sodbo »Politike« in upamo, da se bomo mogli še na lastne oči prepričati, kako je s to stvarjo. Že danes pa moramo

pripomniti, da se vprašanje jugoslovenskega zvočnega filma nikakor ne bo moglo rešiti kar na privatno roko in da bi se morali za to vprašanje zainteresirati vsi krogi naše kulturne in oficijelne javnosti.

M. Humek: Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Pojasnjeno s 102 podobama in 2 barvanima slikama. Druga predelana in pomnožena izdaja. Ljubljana 1931. Založila Jugoslovenska knjigarna. — Kako nujno potrebna nam je kratko, a zato vendarle izčrpno in vsestransko porabno delo višjega sadjarskega nadzornika M. Humka o negi domačega vrta, dokazuje že dejstvo, da je knjiga doživela v razmeroma kratkem času drugi tatis. — Nova izdaja se odlikuje v vsakem pogledu: vsebinsko je temeljito razširjena in izpopolnjena, podob je kar 33 več nego v prvi izdaji, ako sploh ne štejemo obeh barvnih slik; papir je izvrsten in vsa zunanja oprema knjige je trpežnejša. — Po uvodnih besedah, pri katerih je važno poglavje: Temeljni pojmi o življenju rastlin, je razvrščena tvarina na dva dela: Splošno vrtarstvo, ki obsega poglavja o uredbi domačega vrta, o pripravi zemlje in gnojenju ter o glavnih vrtnarskih delih; Posebno vrtarstvo s poglavji o zelenjadarstvu (posebno močno razširjeno in izpopolnjeno v novi izdaji), o sadnem drevju na domačem vrta, o okrasitvi vrta, o gojitvi sodobnih rastlin ali lončnic ter o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih.

— Knjiga obsega 234 strani velike oblike ter velja broširana 42 Din, v celo platno vezana 54 Din.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.
Petek, 21. nov.: Zaprt.
Sobota, 22. nov.: »Gospa ministrica«, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera.
Petek, 21. nov.: Zaprt.
Sobota, 22. nov.: »Evgenij Onjegin«. Gostuje Stepanjovski, tenorist opere v Katovicah. Ljudska predstava pri znižanih cenah, na korist Udruženja gledaliških igralcev. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Petek, 21. nov.: Zaprt.
Sobota, 22. nov. ob 20. uri: »Gospa ministrovka«. Delavska predstava pri znižanih cenah.
Nedelja, 23. nov. ob 15. uri: »Gospa ministrovka«. Kuponi. — Ob 20. uri: »Življenje je lepo«. Premijera.

Naslednja premijera v mariborskem gledališču v nedeljo, 23. t. m. Uprizorila se bo optimistična komedija Marcela Acharda »Življenje je lepo« v režiji g. J. Kovića.

Dnevne vesti

— Pomočnik finančnega ministra dr. Gospodetić je srečno prebolel infekcijo po operaciji ter je sedaj izven nevarnosti.

— **Uspelo predavanje gospe Skuškové v Zagrebu.** V torek zvečer je v Zagrebu predavala gospa Skušková iz Ljubljane, rojena Tsuneku Kondo. Kot Japonka je govorila o japonski ženi. Predavanje je nad vse uspelo. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička in mnogo gostov ni dobilo več vstopnic. Včeraj je morala ponoviti svoje nad vse zanimivo predavanje o običajih in navadah, tičočih se predvsem japonske žene.

— **Bogata beogradska univerzitetna knjižnica.** Beogradska univerzitetna knjižnica ima 230 tisoč knjig. Pred dvema letoma jih je imela samo 60 tisoč.

— **Dragoeno Stradivarijevo violino** je zapustil nedavno v Monakovem umrlj trgovcu s starinami Nemeš virtuozu Mirku Kramerju iz Subotice. Vredna je okoli 60 tisoč dolarjev. Kramer bo priredil koncerte s to violino v Beogradu in Zagrebu.

— **Odprta noč in dan so groba vrata!** Včeraj je v Ljubljani umrla soproga vpkojenega nadučitelja ga. Marija Benedek. Bila je skrbna mati in vzorna žena. Pogreb pokojnice bo danes v petek ob pol 4. uri iz hiše žalosti v Frančiškanski ulici št. 6. Naj v miru počiva. Žalujočim naše iskreno sožalje!

— **Električna cestna železnica** je uvedla na splošno željo z današnjim dnem na dolenski progi redno postajališče na vogalu Privozna in Karlovske ceste. Na strelišču na Dolenski cesti pa bo samo zasilno postajališče po potrebi.

— **Gostovanje »Sočec« v Višnji gori.** V vrsto gostovanj, ki jih je priredila družina »Sočec«, se naniza še višnjegorsko gostovanje, ki se bo vršilo v nedeljo 23. t. m. popoldne v Sokolskem domu. Uprizori Strindbergovo trodejanjo »Očec«. Pred predstavo uvodno predavanje. Začetek točno ob 16.

— **Nov odbor slušateljev filozofske fakultete.** Na občnem zboru Društva slušateljev filozofske fakultete v Ljubljani dne 13. novembra je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Stanek Leopold, cand. phil.; podpredsednik Kraigher Uroš, cand. phil.; tajnik Kopriva Silva, stud. phil.; blagajnik Kos Jože, cand. phil.; arhivar Potočnik Alojz, stud. phil.; zapisnikar Kaučič Jakob, stud. phil.; odborniki brez mandata: Jug Staniko, Petre Franc, Povšič Jože; revizorja: Košar Jože, Logar Janez.

— **Polovična vožnja za obisk razstave perutnine, golobov in psov v Zagrebu.** Za peto razstavo kokoši, golobov, perutnine in psov, ki bo od 29. novembra do 2. decembra t. l. na zagrebškem velesjemu, je odobrila generalna direkcija državnih železnic 50%no vožnjo na vseh vlakih, razen na ekspresu. Izkaznice zagrebškega velesjema se lahko dobe po 10 in 15 Din pri vseh Putniških uradih, vseh podružnicah Prve Hrvatske Štedionice, v krajih, kjer teh ni, pa v vseh večjih denarnih zavodih, ali pa naravnost pri zagrebškem velesjemu. — Legitimitacija po Din 10 — veljajo za ožji okoliš Zagreba do Varaždina, Križevcev, Siska, Karlovca in Samobora. Popust velja za prihod na velesjeje od 24. do 29. t. m., za povratek pa od 29. novembra do 6. decembra.

— **Pošte smejo odklanjati sprejem paketov samo iz stvarnih razlogov.** Ministrstvo obvešča, da je prejelo mnogo pritožb, da pošte odklanjajo pri okencih sprejem paketov iz popolnoma nebitvenih razlogov. S tem napravljajo strankam težkoče in stroške, poleg tega pa ovirajo razvoj poštnega paketnega prometa. Direkcija v Ljubljani nalaga poštam, da postopajo s strankami, ki predajajo na pošte pakete, obzirno in da jim ne stavljajo glede na opremo paketov pretiranih zahtev, v kolikor ne bi bile za to pošte upravičene po predpisih pravilnika za notranjo poštno službo za pakete manjše vrednosti in za pakete, ki se pošiljajo na krajše razdalje.

— **Obleke in klobuke kemično čisti, barva in plisira tovarna Jos. Reich.** 6603

— **Družina v plamenih.** V neki vasi pri Mostarju so našli trije otroci seljaka Stipe Alteza steklenico, v kateri je bil smodnik. Stresali so ga na ognjišče, dokler se ni vnel smodnik v steklenici in so plameni objeli vse tri otroke ter mater in očeta, ki sta prihitala otrokom na pomoč. Vso družino so plameni nevarno opekli.

— **Zopet samomor.** V stanovanju g. Vičarja v Zagrebu so našli nezavestno služkinjo Rezo Požun, rodno iz Slovenije. Zastupila se je z li-zolom. Odpeljali so jo takoj v bolnico, vendar ni upanja, da bo okrevala. Isto noč sta se v Zagrebu zastrupili še dve drugi ženski.

— **Advokat, ki je ušel upnikom.** Advokat Destreano iz Ali Bunarja, o katerem so pisali, da je zagonetno izginil, je v resnici ušel v inozemstvo, ker so ga zasledovali upniki, katerim je dolžan okoli pol milijona dinarjev.

— **Zagonetna smrt.** V Indiji so našli pred dnevi v postelji ustreljenega policaja Dušana Božiča. Ugotovili so, da se je mož prepiral z ženo ter nato odšel v sobo, iz katere ni prišel več živ. Policija je aretirala ženo in hčer, ker sta osumljeni, da sta v zvezi z Božičevo smrtjo.

— **Vreme.** Oblačno vreme je včeraj prevladovalo. Barometer je začel hitro padati ter je v Dravski banovini pričakovati v najkrajšem času naglo izpremembo vremena k slabšemu, kajti po drugih južnih pokrajnih je že včeraj močno deževalo. Temperatura se je nasprotno dvignila. V Dravski banovini je včeraj barometer padel za 4 do 7 mm, po ostalih krajih pa celo za 5 do 8 mm. Vremensko stanje je bilo v Dravski banovini naslednje: Ljublja-

na: Barometer 761,6, temperatura najvišja 11, najnižja 1,2 C, relativna vlaga 70%, brzina vetra SW 2 m na sek. oblačnost 10, zjutraj brez megle. Maribor: Barometer 759,8, temperatura 8, relativna vlaga 50%, brzina vetra W 5, oblačnost 6. Včeraj zjutraj je barometer po ostalih krajih kazal: Zagreb 759,8, Beograd 761,8, Skoplje 768, Sarajevo 764,2, Mostar 764,7, Split 764,5 in Vis 764,1. Včerašnja jutranja temperatura se je v državi gibala med 2 do 13 C. Termometer je včeraj zjutraj kazal: Zagreb 12, Beograd 10, Skoplje 2, Sarajevo 6, Mostar 7, Split 11 in Vis 11.

Ljubljana

Petek, 21. novembra 1930., Mar. darovanje. Pravoslavni: 8. novembra, Grmislav.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

■ **Novinarski koncert.** Že zdaj opozarjamo vse ljubitelje lepe umetnosti in prijetne zabave na novinarski koncert, ki bo kakor vsako leto dne 1. decembra. Spored koncerta bo še mnogo lepši in pestrejši kakor prejšnja leta.

■ **Mestno načelstvo bo oddalo revnim strankam** kostanjeva drevesa na Gosposvetki cesti pod pogojem, da jih stranke odstranijo s storom vred. Interesenti naj se zglasijo v mestnem gospodarskem uradu, kjer dobijo potrebna pojasnila.

■ **Danilo Bučar** je naš publiki znan kot izvrsten izvajalec raznih kpletov, katere po večini tudi sam sestavlja. Njegovo delovanje pa je vsestransko. Uveljavil se je že kot dirigent orkestra šentjakobskega gospodarskega društva, sedaj pa dirigira godalni orkester delavskega godbenega društva Zarja. S tem svojim orkestrom nastopi g. Bučar v ponedeljek 24. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Program je prav lep in obisk najtopleje priporočamo. Predprodaja v Matični knjigarni.

■ **Dijaško podporno društvo na Tehniški srednji šoli v Ljubljani** ima svoj redni občni zbor v četrtek 27. novembra t. l. ob 18. uri v šolski posvetovalnici.

■ **Danes pri Ražmu sveže morske ribe.**

■ **Medicinsko znanstveno predavanje za zdravnike.** Radiološki oddelek splošne bolnice v Ljubljani je dobil za en dan na razpolago zelo zanimiv znanstven film o novi metodi brezkrvne operacije z elektriko. Film je bil posnet na največjih klinikah Nemčije in nazorno prikazuje napredek medicinske elektrotehnike. Film se bo predvajal v soboto dne 22. t. m. v dvorani OUZD v Ljubljani ob 18. uri. Opozarjamo vse gg. zdravnike, da si ta film ogledajo. Predstava bo trajala okoli 1 uro. Znanstveno razlago filma je prevzel gosp. kolega dr. Leo Šavnik.

■ **Večer Rdečega križa.** Kakor smo že objavili, se bo danes v petek dne 28. t. m. nudi našemu občinstvu zanimiv gledališki večer v operi. Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa vprizori dve mladinski igri »Sestrin varuh« in »Čarobna košara«, katerih avtorica je naša mladinska pisateljica Manica Komanova. V obeh, kakor zabavnih, tako v zdravstvenem pogledu poučnih igricah bo sodelovala šolska mladina obeh spolov. Gg. odbornice in odborniki Rdečega križa prav te dni razpečavajo vstopnice in upati je, da najdejo med starši in mladino ljubi toliko odjemalcev, da bo gledališče razprodano. Spričo dobrodelnega namena te svojevrstne prireditve naj nihče ne zamudi prilike, da se na njej prijetno razvedri in obenem podpre človekoljubno akcijo Rdečega križa.

■ **Kontrola mesnih cen na trgu.** Tržno nadzorstvo je včeraj pregledalo po svojih organih, če so mesarji na stojnicah in po mesnicah izvršili najnovejšo odredbo tržnega nadzorstva glede načina prodajanja mesa in če so povsod cene označene. Na vseh stojnicah so imeli mesarji meso sortirano po kakovosti in po kosih. Povsod na posameznih kosih je bil žig mestne klavnice, ki je označeval vrsto mesa s številkami 1, 2 in 3. Na kosih mesa so bile s tablicami označene cene. Včerašnje poročilo v pogledu cen govorega mesa popravljamo v toliko, da so določene za goveje meso III. vrsta (krave) te-le pravilne cene: prednji del 10, zadnji del 12, ne 16, kakor je bilo pomotoma napisano.

■ **Drobiž policijske kronike.** Policijski upravi so bili včeraj prijavljeni: 1 manjši drzen rop, 3 kalilci nočnega miru, 1 karambol, 1 nezgoda, manjši požar, 2 prekrška avtopredpisov in 10 prekrškov cestnopolijskega reda.

■ **Nezavaden karambol na Miklošičevi cesti.** Miklošičeva cesta s svojimi križišči je prav za varnost prometa klasično mesto večnih karambolov. Mnogokrat so krivi vznikli sami, ki po cesti s svojimi avtomobili brezskrbno drve z največjo brzino in ne dajejo zadostnih varnostnih signalov. V ponedeljek popoldne pa se je primeril precej hud karambol kolesarja z avtomobilistom, ki bi lahko imel prav težke posledice. Neki Janez Rostohar si je izposodil od svojega prijatelja kolo ter se je z njim popejal izpred Delavske zbornice po Miklošičevi cesti proti Unionu. Na križišču Miklošičeve in Tavčarjeve ulice pa je po Tavčarjevi ulici pridrel osebnj avto 2-A-58. Šofer je vozil z brzino 30 km. Kakor pravijo očitvidci, ni dajal poprej nikakih signalov s hupo, šele ko je zapazil, da bo neizogiben karambol, je zahupal. Kolesar Rostohar je bil v veliki nevarnosti, da ga bo

avtomobil podrl na tla in povozil. Avto pa je za nekaj korakov prehitel kolesarja tako, da je kolesar z vso silo butnil z glavo v zadnjo oken-sko šipo avtomobila. Šipa se je zdrobila. Kolesar pa je telednil na tla in obležal kakor mrtev. Kolo je ostalo nepoškodovano. Šofer je sicer avto ustavil, toda začel je nad kolesarjem vpiti. Kolesar se je tega tako ustrašil, da se je pobral in naglo oddirjal dalje. Šofer je krenil dalje do stražnika, kateremu je po svoje pojasnil, kako je prišlo do karambola. Pozneje je stražnik izsledil kolesarja, ki odločno odklanja vsako krivdo na karambolu. Kolesarju se tudi k sreči prav nič ni zgodilo. Lastnik avtomobila trpi 120 Din škode.

■ **Požar v mestni klavnici.** V mestni klavnici v oddelku za prekaševanje slanine je v sredo okoli 21:45 nastal požar. Prekaševalec Sava Gjustibeg je prekaševal večjo količino slanine. Velik kos slanine pa je bil tako nerodno privezan, da je padel na tla in se začel cvrteti. Nastal je ogenj, ki ga je najprej opazil lastnik-kov mesarski pomočnik Besenčič. Ta ognja zaradi silne vročine ni mogel pogasiti. Začela se je cvrteti še ostala slanina. Poklicali so naposled poklicne gasilce, ki so kmalu požar udušili. Raztopilo se je okoli 220 kg slanine. Škoda znaša 3500 Din.

Maribor

■ **Slava mariborskega pešpolka.** V nedeljo 23. t. m. bo v spomin na odločitev usode Maribora leta 1918. praznoval naš mariborski 45 pešpolk svojo letošnjo slavo. Služba božja in rezanje kolača bo ob 10:30 na dvorišču vojašnice kralja Aleksandra v Melju. Ob 15. popoldne bodo imeli vojniki na dvorišču vojašnice veselico: Domačin je polkovnik Karel Dolenc.

■ **Za inspekcijo dela.** Prizadevanja za obnovevitev ekspozitura inspekcije dela v Mariboru še niso privedla do pozitivnega rezultata, ker pa je v slični akciji bilo ustreženo Osijeku, bi bilo želeli, da se ustreže tudi Mariboru.

■ **Mestna proračunska seja.** V četrtek dne 27. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici seja mariborskega občinskega sveta, na kateri bodo pretresali osnutek proračuna za leto 1931.

■ **Sokol Matica** opozarja vse svoje člane, posebno one, ki so bili sprejeti na 16-mesečno poizkusno dobo, da se vdeležijo tretjega obveznega predavanja, ki bo jutri v soboto 22. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Predaval bo br. dr. M. Kovačič o zgodovini in organizaciji Sokolstva.

■ **Poučni in zabavni večer društva »Jadranc«** Jutri v soboto ob 20. uri bo v veliki dvorani Narodnega doma poučni in zabavni večer »Jadranc«. Predaval bo dr. Savo Čermelj o Primorski. Po predavanju bo petje s prosto zabavo. Vstopnine ni. Vabljeni niso samo Primorci, temveč tudi vsi prijatelji.

■ **Grabena in uporabna dovoljenja.** Na seji mestnega sveta so v sredo zvečer izdali ta-le grabena dovoljenja: Josipu Rosenbergu za zgraditev garaže na Meljski cesti 37, Francu Oblaku za zgraditev garaže pri hiši v Tomšičevi ulici 5, mehanični tkalnici E. Zelenka in drug za zgraditev kotlarne in dimnika ter stanovanjskih prostorov, uporabna dovoljenja pa Mihaelu Šunku in Mariji za preureditev gospodarskega poslopja pri hiši na Radvanjski cesti 40, Maksu Končniku za zgraditev enonadstropne stanovanjske hiše v Vrbanovi ulici 35 in Antonu Maju za zgradbo delavnice za izdelovanje gorilnega olja in firneža.

■ **Prva letošnja otroška predstava.** Narodno gledališče pripravlja za začetek decembra slovensko priredbo Raederjeve čarobne igre s petjem »Aladin« v režiji g. Hinka Tomašiča.

■ **Posledice sodne razsodbe.** Pred tukajšnjim civilnim sodiščem je bila v sredo popoldne obsojena 32letna posestnica Marija Kusterjeva iz Spodnjega Dupleka na plačilo 10.000 Din namesto 10.000 kron svoji svakinji. Ta razsodba je na Kusterjevo tako delovala, da se je že na sodišču onesvestila, pozneje pa še v neki dalmatinski kleti v Minski ulici in so jo morali naposled z rešilnim avtom prepeljati v bolnico.

■ **Obnovitev dveh procesov.** Kasacijsko sodišče je razveljavilo razsodbo v znanem komunističnem procesu proti delavcem Zupanču, Čanžku, Lekšu, Bebernaku, Weingerlu in brivcu Novakoviču, ki so bili oproščeni; nadalje pa tudi razsodbo v zadevi prof. Konstantina Tofana zaradi zlorabe služkinj. Obe zadevi prideta ponovno pred tukajšnji kazenski senat.

■ **Nezgoda v Studencih.** Včeraj popoldne je v Kralja Petra ulici št. 14 v Studencih stanujoča 39letna Antonija Kramerjeva tako nesrečno padla, da je zadobila težje notranje poškodbe in so jo morali prepeljati v bolnico.

■ **Arretacije.** V sredo je imela mariborska policija zopet več dela, arretirala je radi raznih deliktov 5 oseb.

■ **Nemški pohajači.** Maribor je zelo priljubljeno mesto za razne pohajače in postopače iz Avstrije in Nemčije, ki se izdajajo za svetovne potnike, časnikarje, dijake itd. Slična petorica možkih in žensk se je pojavila pri nas tudi te dni, pa ni imela sreče, policija jo je poslala nazaj preko meje.

Celje

■ **Uradni dan Sreškega gremija trgovcev v Celju** za člane trgovcev v gornjegrajskem sodnem okraju bo v torek 25. novembra, in sicer v Gornjemgradu v posebni sobi gostilne S a r b od 9. do 12. ure, v Mozirju pa v posebni sobi hotela »Pri pošti« od 14. do 16. ure. Načelstvo.

■ **Proračunska seja** mestne občine se vrši nocoj ob 18. uri v posvetovalnici na mestnem načelstvu.

■ **Smrtna kosa.** V javni bolnici je včeraj 20. t. m. umrla 34letna Novak Marija, dekla pri posestniku Oraču Jakobu v Šmarju pri Jelšah.

■ **Elektrifikacija Lise.** V Liscih postavljajo drogove za napeljavo električnega toka. Vsa dela pa bodo končana do konca tega meseca in bodo Lisce začetkom decembra že imele električno luč, na katero so prebivalci leta čakali.

■ **Kolesa ni hotel ukrasti.** V gostilni v Gubčevi ulici je sedel posestnik Zolftič Remigij iz St. Jurja ob Taboru. Na dvorišču je pustil svoje novo kolo, na katerim je imel pritrjen zavitek z novim površnikom, ki ga je maloprej kupil v mestu. Pa je prišel tat in lepo odrezal zavitek ter ga odnesel. Kolo pa je pustil, ker se menda ne zna voziti na njem.

■ **Kanalizacija zdravilišča Dobrna.** Ker se bo to zdravilišče temeljito kanaliziralo, razpisuje kr. banska uprava za ponedeljek 24. novembra ob 10. uri dopoldan komisijski ogled s sestankom v zdravilišču. Mejaši in interesenti se vabijo, da prisostvujejo. Načrti so na vpogled med uradnimi urami na srezkem načelstvu v Celju.

Šoštanj

Tatvine in drugo. Odkar gradijo banovinsko cesto od Polzele preko St. Andraža na Velenje, se je ljubka šentandraška kotlina z lepimi vinogradi in sadovnjaki sicer odprla svetu, z večjim prometom in dotokom tujev pa je postala varnost lastnine manjša. Kuhar Kristijan je zasačil, ko se je vračal v poznih urah z neke prireditve domov, O. F., ko si je ravno nalagal pragove od male cestne železnice, po kateri prevažajo gradivo za cesto. Zasačen tat je zbežal in odvrgl koš in prage. Hudo lajanje domačega psa je prebudilo posestnika Praprotnika Maksa. Šel je gledat in našel v otiskalnici tesača, ki je poprej pri njem stanoval, že ob 4 zjutraj pijanega. V sodu pa je manjkalo že 50 litrov jabolčnika, kar je kmet še le tedaj ugotovil. Tat seveda tajni, češ, da je iskal v silskalnici stol, da bi se povspel do okna svoje ljubice, ki je pri posestniku za dečko. Pravijo, da je izgovor dober, četudi ga pes na repu prinese. Nedaleč vstran pri posestniku Petelinšku Matiji je neznan storilec s ponarejenimi ključki odprl klet in odnesel skupno 200 litrov vinskega mošta, ki ga je kmet shranjeval za slovesnejše prilike. Treba bo tedaj večje opreznosti.

Litija

■ **Premestitev.** V Sarajevo je premeščen vojaški referent litijskega sreskega načelstva gosp. Franjo Med, kapetan II. klase. Zaradi svojega mirnega značaja je bil med tržani zelo priljubljen.

■ **Pevske vaje.** V torek se je vršila prva pev-ska vaja pevcev Sokolov. Pri proslavi 1. decembra bo nastopil letos Sokol že s svojim pevskim zborom.

■ **Telovadba starejšega članstva.** Za okrepitev zdravja je organiziral Sokol redno telovadbo tudi za svoje starejše članstvo. Lepo in koristno bi bilo, da bi se te prilike vsi starejši člani redno posluževali.

■ **Prednjača šola.** Izmed predavanj prednjačke šole je poslušalcem nad vse ugajalo predavanje brata dr. Missa, ki je obravnaval temo »Higijena človekove duše«. Mnogo poslušalcev je izrazilo željo, da naj odbor Sokola naprosi brata dr. Missa za ponovno predavanje o tej zanimivi temi.

■ **Dražba lova.** Za dobo 5 let je izdražil trebeljski občinski lov g. Žanko Hutter, sodni predstojnik v Kamniku, za 4800 Din letno. To lovišče je največje v našem okraju in meri 7017 ha.

Šmartno pri Litiji

■ **Žepni gostilniški in sejski tat prijet.** Dne 19. t. m. se je posrečilo litijskim orožnikom prijati žepnega tatu Alojza M., rodno iz Kranjske gore. Tat, ki je prišel s svojim pomočnikom, nekim Francem, katerega priimek noče izdati, je delal zelo previdno in je v par urah okradel šest strank. Lojzek je bil zasačen v gostilni pri »Angeljčku« v Ustju pri Šmartnem, njegov drug je pa neznanokam pobegnil. Orožniki so ga izročili v litijske sodne zapore, ker bo prišel najbrže pred ljubljanske sodnike. Med zaslisanjem se je vedel skrajno predrzno.

■ **Jugoslovanci dobite** v trgovini g. Grudna v Šmartnem, kjer se nanj lahko tudi naročite.

■ **Pisemski nabiralnik.** Vas Ustje je domala tako velika kot Šmartno, ljudje si že dolgo žele, da bi poštna uprava tudi tu pritrčila poštni nabiralnik, k ibi ga poštni sel ali postiljon, ki gre mimo po pošto v Litijo, izpraznil lahko dvakrat dnevno. Najprimernejši prostor bi bil na zidu gasilnega doma na Ustju.

■ **Napad.** Ko se je v nedeljo zvečer vračal proti domu naš Miha, ki je zelo priden in miren fant, ga je neki nepridiprav napadel in ga opraskal po obrazu. Miha mu je v temni noči komaj ušel. Napadalec je javljen orožništvu. Malo pred tem so pa tudi poznani rogovileži vrgli iz mostu v vodo Jožka Planinška, vulgo »Šimenčak« iz Zagorice pri Šmartnem. Sreča, da se mu ni ničesar pripetilo.

Papir za zavijanje

dobite po najnižji ceni pri naši upravi
Gradišče št. 4

Težke poškodbe in nezgode

Ljubljana, 20. novembra.

V javno bolnico je naval bolnikov od dne do dne večji. Do noč je bilo letos v bolnico sprejetih že 16.790 bolnikov. Zadnji čas je bilo v bolnico prepeljanih tudi kakih 10 oseb, ki so bile napadene in težko poškodovane, a druge so se ponesrečile pri delu.

Z združenimi močmi na mirnega gosta

V neki gostilni na Jesenicah je snoči mirno pri svoji mizi sedel pevovodja in organist 37-letni France Središnik. Ni se nit najmanj zmešnil za troperesno deteljico mladih, a neznanih mu fantov, ki so sedeli pri drugi mizi ter se začeli med seboj sprva hudo prepirati, nakar so si skočili v lase. Na mah pa so se prenehali med seboj rovati ter so z združenimi močmi navali na mirnega Središnika, ki se napadalec ni mogel ubraniti. Kruto so ga pretepli. Tolkli so povsod, nakar so neznanci pobegnili iz gostilne. Središnik je obležal težko ranjen na tleh z zlomljeno desno nogo. Zdravnik na Jesenicah mu je nudil prvo pomoč, a davi so ga prepeljali s prvim vlakom v bolnico. Orožniki zasledujejo neznanca in surove napadalec.

Nevarna igra s flobertovko

Mladina se kaj rada igra s flobertovko, posebno v predmestjih ter na periferiji. Na Kodeljevem so se dečki 13. t. m. igrali, kakor pravijo »razbojnik in žandarje«. Streljali so tudi s flobertovko. Neki deček pa je po nerodnosti zadel s strelom 14letno delavkino hčerko Viktorijo Bezenšek, ki stanuje v Mostah pri Ljubljani. Zadel jo je v desno oko. Deklica je bila sprva v domači zdravniški oskrbi. Ker pa so se pojavile težke komplikacije, so jo morali danes dopoldne prepeljati v javno bolnico.

Voznikova nesreča

Vpokojeni sodni kanclist in posestnik v Vel. Lipljenjah pri Grosupljem Josip Kanduš je danes dopoldne s težkim vozom vozil po glavni cesti od Turjaka. Na velikem šmartinskem klanecu je hotel voz zavreti tako, da je veliko verigo pripel na platišče zadnjega kolesa. Nesreča je hotela, da mu je veriga prišla levo roko. Roka je prišla pod težko kolo, ki mu je vse prste zmečkalo. Kanduš je danes popoldne prišel v ljubljansko javno bolnico.

Nogo mu je zmečkalo

Javornik-Koroška Bela, 19. nov.

V tovarni KID na Jesenicah so kaj pogosto nesreče. Komaj je minilo teden dni, odkar se je v tovarni pri izmenjavi žice smrtno ponesrečil ključavničar Mirko Bahun, že čujemo, da se je zopet strašno ponesrečil delavec Planinšek Jakob, ki je bil zaposlen v tovarni KID na Javorniku. Človeku se nehote vsiljuje vprašanje, kako so mogoče tako pogoste nesreče. Mar li premala pazljivost od strani delavstva ali kaj?

V noči na nedeljo je bil zaposlen delavec Jakob Planinšek. Nenadoma so mu padle rjaste pločevine na levo nogo in mu je razmesarile. Dolgo časa je ležal pod njimi ter obupno klical na pomoč. Kasneje so pritekli tovarišidelavci, ki so z največjo težavo odstranili pločevine ter rešili siromaka iz obupnega stanja. Hitro so ga odpemili v bližnjo bolnico bratovske skladnice, kjer mu je tamošnji zdravnik nudil prvo pomoč.

Spoštuj očeta in mater

Zagorje, 19. novembra.

V Toplicah ima upokojeni rudar Peter L. majhno hišico brez posestva, kjer živi od svoje pičle pokojnine. Njegov 25letni sin Jože je sezonski delavec ter dela tam, kjer se mu delo ponudi. Zaslужeni denar nese običajno takoj v gostilno in ga mora nato vzdrževati oče s svojo pokojnino. Sedaj je zopet delal 14 dni pri tukajšnji občini in je prejel ob dovršenem delu 400 Din, od katerih je dal svojemu očetu za 14 dnevno hrano samo 100 Din. Oče ga je prosil, naj mu da več, ker s tem denarjem jima ne bo mogoče izhajati. Sin se ni dal omečati, temveč je očetu kratko odvrnil, da potrebuje ostalih 300 Din za pijačo. Med očetom in sinom je prišlo vsled tega do hudega spora, ter je moral 60letni oče bežati na orožništvo po pomoč. Tudi poprej je sin Jože svojega očeta vdovca že večkrat pretepal, kadar ga je prosil za denarno pomoč. Upamo, da bo orožništvo nevhvaleznega sina podučilo o četrti božji zapovedi.

Nogometna tekma z zelnatimi glavami

Pred rudniško restavracijo prodajajo že od septembra zelnate glave, ki jih dovažajo večinoma iz Zaloga. Tudi gospa Marija Mejač dovaža iz omenjenega kraja vsako leto več vozov zelja, ki ga prodaja tam na drobno. Ker pa v enem dnevu vsega zelja ne proda, ga pusti čez noč zunaj na prostem ter prenoči poleg njega. Tudi v nedeljo ponoči je prenočevala zunaj pri svojem veličnem kupom zelja; kar privede ob pol eni uri dva fanta Anton Z. in Jože E. mimo. Pri SK sicer nista, vendar sta navdušena športasa in ker nista imela žoge pri rokah, sta poskusila z zelnatimi glavami. Prostor je tam raven in lepo razsvetljen. Protestiranje gospe Mejačeve ni nič zaleglo in kmalu so frčale glave na vse strani. Igra jima je najbrž zelo ugaljala, ker nista mogla nehati. Vsa obupana je prišla gospa na orožniško postajo, kjer je izjavila, da trpi 350 Din škode, ker sta ji pokvarila nepridiprava 300 zelnatih glav. Orožništvo je storilcema že nasledu. h. p.

Francoski znanstveniki v Ljubljani

Sprejem na glavnem kolodvoru — Ogled mesta in znanstvenih institucij — Poklonitev pred Napoleonovim spomenikom

Ljubljana, 20. novembra.

S popoldanskim potniškim vlakom ob 13:45 so prispeli iz Zagreba v Ljubljano glavni zastopniki veščlanske francoske delegacije, ki je pred dnevi prisostvovala svečanemu odkritju spomenika hvalečnosti Franciji v Beogradu, in sicer bivši prosvetni minister in senator Andre Honorat ter vseučiliška rektorja g.

Nato so se francoski znanstveniki odpeljali na univerzo, kjer jih je pozdravil rektor univerze dr. Alfred Šerko v prisotnosti mnogih univerzitetnih profesorjev. Francoski gostje so si nato ogledali tudi naš narodni muzej, kjer so zlasti občudovali vse pristne narodne zanimivosti, osobito narodne noše in druge predmete, ki so značilnosti našega naroda in njega

Francoski gostje ob prihodu v Ljubljano na glavnem kolodvoru

Senator g. Honorat polaga venec pred Napoleonovim spomenikom

Coulet iz Montpelliera in g. Pineau iz Poitiersa. Senator Honorat je velik prijatelj jugoslovanske akademске mladine ter je med vojno vodil veliko akcijo, da je bil naši mladini v Franciji omogočen nadaljni študij. Sedaj vodi dalekosežno akcijo za zgradbo akademskih domov v francoskih vseučiliških mestih, osobito v Parizu, ter se hkratu z vso vnemo zavzema za našo mladino, ki študira v Franciji. Ljubljanska univerza s francoskim institutom je zato danes priredila francoskim odličnim znanstvenikom prisrčen sprejem.

Na glavnem kolodvoru so došle odlične goste s spremstvom pozdravili vršilec dolžnosti bana dr. Otmar Pirkmajer, za mestno občino mag. direktor dr. Miljutin Zarnik, za univerzo lektor francoske jezika dr. Vey in univ. tajnik dr. M. Šmale, nadalje francoski konzul Neuville s tajnikom dr. Detelo ter predsednik francoskega instituta pesnik Oton Zupančič s prof. dr. Pretnarjem in prof. Jakličem.

Po kratkem odmoru so si odlični gostje v spremstvu članov francoskega instituta ogledali zanimivosti mesta, popeljali so se tudi z avtomobilni na Grad, od koder se jim je pač nudil zaradi oblačnosti le delni razgled na okolico. Z Grada so se odpeljali pred Napoleonov spomenik, kjer je položil senator g. Honorat v imenu delegacije in francoskih znanstvenikov krasen venec pred neznanega francoskega junaka, ki je pred 100 leti prelil kri za našo svobodo.

Trbovlje

Ustanavljanje novih tobačnih trafik. Dasiravno so tudi naši trafikanti — po večini invalidi in vdove — od sedanje krize hudo prizadeti, ker se sedaj proda mnogo manj tobačnih izdelkov kakor prejšnja leta, ustanavlja monopolska uprava v zadnjem času nove trafike v tukajšnjem revirju, s čemer se resno ogroža obstoj sedaj obstoječih trafik. Zato je nujno potrebno, da podvzame kompetentni odbor Udruženja vojni invalidov pri monopolski upravi primerne korake za zaščito prizadetih maloprodajalcev tobaka, zlasti, da monopolska uprava ne bo podeljevala pravice takim osebam, ki po invalidnem zakonu v to niso upravičeni. Če bo monopolska uprava ustanavljala v današnji težki krizi v rudarskih revirjih še nove trafike, bo uničila še sedanje maloprodajalce, ki se že sedaj težko borijo za svoj obstanek.

Koncert citraškega kluba. V nedeljo 23. t. m. ob 20. uri priredi tukajšnji citraški klub v dvorani ge. Ane Forte koncert s pestrim sporedom. To bo prvi koncert te vrste v Trbovljah, zato vlada med občinstvom zanj veliko zanimanje. Citraški klub šteje okrog 20 citrašev, ki so se za koncert zadnje dni marljivo pripravljali. — Zelimo, da bi občinstvo mlade in marljivo glasbenike z obilno udeležbo na njihovem koncertu v polni meri za njihov trud odškodovalo.

ustvarjanja. Niso se mogli dovolj načuditi lepim zbirkam.

Zvečer je bila na čast francoskim gostom v hotelu »Unionu« intimitna večerja. Z orientekspresom so se ponoči odpeljali v domovino.

Francoski znanstveniki so po beograjskih svečanostih posejili glavna mesta Jugoslavije, tako Sarajevo, Split, Zagreb in naposled Ljubljano. Izražili so se prav pohvalno nad mnogimi našimi znanstvenimi in drugimi institucijami. Tudi v Zagrebu jim je bil v sredo prirejen prav prisrčen sprejem. Pozdravil jih je tam rektor zagrebske univerze dr. Belobrk.

V muzeju

V muzeju sta goste sprejela direktor etnološkega muzeja bivši minister dr. Niko Zupančič ter direktor dež. muzeja dr. Mol. Gostje so si ogledali bogate zbirke muzejev ter se zlasti zanimali za dokumente iz francoske ilirske dobe. Veliko zanimanje so vzbudile pri gostih tudi nad vse originalne končnice na panjih. Zlasti so se gostje zanimali za historične znamenitosti muzeja, tako za znano situlo iz Vač, za predmete iz dobe stavbe na koleh in slično. V spomin na obisk so prejeli gostje od etnološkega muzeja njegovo glasilo »Etnolog«, od dež. muzeja pa »Glasnik muzejskega društva«, kar je goste vidno razveselilo.

Francoski gostje so se prav toplo zahvalili pri odhodu obema ravnateljema ter se zelo pohvalno izražali o vseh zbirkah.

Lož

Na Martinovo zvečer je vprizoril dramatični odsek gasilnega društva v dvorani Gasilnega doma žaloigro »Užitkarje«. Mešani pevski zbor je zapel nekaj pesmi ter kuplet. Prireditev je gnotno in materialno prav dobro uspela. — Za Božični večer pripravlja odsek žaloigro ter za Stefanovo, kakor vsako leto, burko k veselici. Le tako naprej vrli igralci, želimo vam najlepših uspehov!

Mestna godba tudi vrlo napreduje. Se ni leto dni, kar si je nabavila instrumente, pa že igra prav dobro pet koračnic, nekaj valčkov in koncertnih komadov. Čuje se, da priredi, kakor lansko leto tudi letos v proslavo 1. decembra na predvečer koncert in bakljada po mestu in v Starem trgu. Pridne godbenike samo to moti v njih navdušenju, ker ne morejo še zbrati ostalega zneska še vs ga neplačane računa za instrumente. Apeliram s tem na meščane, da vsak po svoji moči s prispevki in obiskovanjem njihov prireditev pomagamo mlademu društvu.

Mestna razsvetljava se nam zdaj vredna tudi nekaj besed. Ze od zadnje nevihte, in od tega je že preko 14 dni, vlada po mestu prava egiptovska tema, ker je strela potrla vse žarnice. Mestna uprava se pa ne zgame, da bi nabavila nove žarnice. Kritike je vredno to že zato, ker

mesto plačuje tok pavšalno. In to sedaj, ko že ob pol šestih uri ni videti ped daleč. Da ni nekaj gostilničarjev, ki prižigajo svoje zunanje luči, bi se človek izgubil. N. N.

Jesenice

Občni zbor CMD. V nedeljo 16. t. m. se je vršil redni letni občni zbor CMD za Savo, Javornik in Koroško Belo. Poročila funkcionarjev pričajo, da je bil odbor zelo agilen, marljiv in delaven. Organizacija šteje do danes 148 članov, kar je vsekakor zadovoljivo število. Prometa so imeli v preteklem poslovnem letu okoli 26.000 dinarjev. Čisti dobiček so vporabili za vzdrževanje otroškega vrta CMD. Izvoljena je bila naslednja nova uprava: g. Jože Svetlin, predsednik; g. Franc Pogačnik, podpredsednik; gospod Bokal Stane, tajnik; g. Rudolf Kunčič, tajnik; g. Ferdinand Pogačnik, gospodar; gg. Karel in Matevž Medja, odbornika; gg. Franc Dolenc in Jože Praprotnik pa kot revizorja. Novemu odboru želimo mnogo uspeha!

Gasilska veselica. Prostovoljno gasilsko društvo na Jesenicah priredi v nedeljo 23. t. m. gasilsko veselico v restavraciji g. D. Taučarja. Pomagajmo temu dobrodušnemu društvu!

Akademski krožek na Jesenicah, ki bo priredil 5. januarja 1931. svoj drugi akademski ples pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja v prostorih sokolskega doma, se s tem obrača na vsa druga okoliška društva, posebno akademska, da ne prirede svojih prireditev na ta dan.

Bled

Smrtna kosa. Včeraj je umrla v Gorjah pri Bledu splošno spoštovana in priljubljena ga. Bregantova, mati blejskega poštnega upravnika g. Breganta. Naše iskreno sožalje!

Konj je padel v jezero. Pri povečanju Grand hotela Toplice na Bledu je zaposlenih precejšnje število delavcev in tudi voznikov, ki prevažajo stavbi potreben material. Te dni je vozil žagar Mulej Stanislav vpreženega konja čez leseno teraso, kjer v poletnem času obedujejo gosti. Spričo šibkih desk so se pod pezo konja prelomile. Konj je padel v jezero in jel plavati. Na lice mesta so takoj pritekli delavci, odkoder mu pa seveda niso mogli pomagati. Zato so veslali s čolnom proti konju, ga vjeli in ga srečno dovedli na suho. Konj je bil popolnoma nepoškodovan.

Gradba Grand hotela Toplice kaj hitro napreduje. Postavili so že pod in medprtiličje, sedaj pa grade še z opeko prtiličje. Stavba bo dolga približno 60—70 m. Pri njej sta zaposlena dva inženjerja in dva tehnikarja. Načrt je napravil neki arhitekt iz Beljaka.

Nepreviden kolesar. Te dni se je zaletel v blejski avtobus neki nepreviden kolesar ter si deloma pokvaril kolo, sam pa dobil manjše praske.

Cerknica

Surov napad. Ko je šla 22letna M. N. iz Cerknice v soboto zvečer bolj pozno po opravkih v Begunje, jo je na sredi poti med Cerknico in Begunjami napadel neznan možki. Po njem sodeč, pravi N., je bil najbrže kak Bosanec, ki dela pri gradnji nove ceste. Surovež ji je hotel najprej zamašiti usta, a N. je bila toliko močna, da se mu je nekaj časa upirala. Med tem je prišel neki voznik in ko je napadalec zaslišal ropotanje voza, jo je jadno popihal. Vso prestrašeno N. je voznik odpeljal domov.

Smrtna kosa. V sredo je umrl na Jezeru v visoki starosti prevžitkar Janez Braniselj. Isti dan je umrl v Podslivnici posestnik J. Maček. Naj počivata v miru!

Nož ji je porinil. V Begunjah je neki mesarski pomočnik v jezi porinil velik nož na dečko, ker ga je malo dregnila. Dekli se je nož zapil v stegno. Ker poškodba ni hujšega značaja, je dekla ostala v domači oskrbi.

Kolesarska nesreča. Neki K. iz Cerknice se je v soboto s kolesom proti Jezeru. Po nepravidnosti se je zaletel v nekega človeka. Podrl je tega človeka in tudi sam jo je pogrnil po tleh. Dočim je ostal prvi nepoškodovan, je dobil kolesar tako težke notranje poškodbe, da so ga morali ljudje odnesti domov.

Iz kriminalnega predala

Rezultat velike racije — Zopet roparski napad

Ljubljana, 20. novembra.

Po raznih brlogih in beznicah je bil danes najživahnejši pomenek o veliki policijski raciji. Mnogi so študirali, kaj pravzaprav pomeni »racija«, kajti ta beseda je že prišla iz dnevnega besednjaka ljubljanskega življenja na dnu. Pred vojno so bile racije skoraj vsak teden, a sedaj po dolgem času je policija izvedla skrbno organizirano in pripravljeno gonjo na postopače, sumljivce in tatove. Končni rezultat je bil, da so pripeljali na glavno policijo in druge stražnice 62 ljudi. Največji lov je bil pred Borzo delu, na Krekovem trgu in po raznih predmestnih beznicah, kjer so se barabe sešle že dopoldne. Trije policijski uradniki so neprestano od jutraj do 9. zvečer zasliševali aretirance. Nekaj so jih upustili, kar je bilo domačinov, največ pa so jih odgnali v pristojne občine. Zato so bili tudi magistratni odgonski zaporj prenapolnjeni postopačev. Ječar Jerovšek je imel zelo obilo posla. Tudi policijski zaporj so bili prenapolnjeni. Tako rekordnega števila aretirancev že kmalu ni bilo v zaporih. Po natančni perlustraciji je bilo 9 postopačev pridržanih deloma v policijskih zaporih, deloma pa oddanih sodišču.

Ze trije drzni ropi v enem tednu!

Neznan mladenič, star okoli 22 let, visok in suh, na raznih krajih napada zlasti ženske, katerim jemlje ročne torbice. Tega roparja so pristni ljubljancani že krstili za »ljubljankega vampirja«. Ima pa prav enostavno metodo. Žensko nagovori in pozdravi, sprašuje jo po imenu in nato v ugodnem trenutku zagrabi za ročno torbico ter pobegne. Tretji rop je ta neznanec izvršil v sredo zvečer v Križevniški ulici. Iztrgal je zasebnici Mariji Zagar iz rok torbico, v kateri je imela 110 Din denarja. Ropar je pobegnil. Zagarjeva je klicala na pomoč. Zaman!

Naša lesna kriza in Italija

V našem in tujem časopisu se v zadnjem času stalno odpirajo stolpci razpravam, analizam, sanacijam itd. obstoječih gospodarskih pretresljivajev, ki se vedno bolj pogosto pojavljajo na evropskih lesnih tržiščih. Mnogo se govori o sovjetskemu lesnemu dumpingu, ki ogroža evropske lesne proizvajalce. Naravno je, da se iščejo vzroki vedno manjšemu povpraševanju in stalnemu padanju cen. Najsi bodo vzroki ene ali druge naravi, istina je, da lesna trgovina preživlja prav težke čase. Glavni vzrok tiči gotovo v splošnem valu depresije, ki neizprosnost pritiska na vse evropske in tudi izvenevropske države ter vpliva na posamezne narodnogospodarske panoge v večji ali manjši meri.

Glavni interesent za našo lesno proizvodnjo je vsekakor Italija. Tam so potrebe tudi danes ravno tako velike, kakor so bile takrat, ko je naša lesna trgovina doživljala srečne dni. Vsled znanih notranjopolitičnih motenj, ki jih preživlja fašistična Italija, pa se je njena notranja kupna sila ogromno skrčila. Če pregledujemo samo površno mesečne izkaze italijanske trgovinske bilance, postaja tudi lajku na mah jasno, da se gospodarsko življenje v Italiji stalno krči. V stalnem padanju se ne nahaja samo izvoz, pač pa tudi uvoz. Vsa javna dela, posebno ona vojne mornarice, za katera so si naši lesni izvozniki obljubljali vsaj trenutno izboljšanje, so ostala, oziroma sploh počivajo. Tudi zadnje potresne katastrofe niso našega izvoza ventilirale, ker se je za novogradnje uporabil najslabši les in so se zidale ponajveč cementne stavbe. Nekaj vpliva ima vsekakor tudi sovjetski nasilni izvoz, ki si je ustvaril v Genovi poseben prodajni urad lesa za Italijo in konkurira našemu lesu v precejšnji meri.

Poleg tega pa še ogromna propaganda prenapetih imperijalistov, ki smatrajo vsakega trgovca, ki se spušta v kupčijske zveze z Jugoslavijo kot sovražnega elementa. Vse to seveda ne bi imelo nikakega posebnega vpliva na gospodarski razvoj obeh držav, ki sta navezani tako po tradicionalnih kupčijskih zvezah, kakor tudi po kakovostni blagi, ki si ga medsebojno izmenjujeta ena na drugo. Pač pa postaja mnogo bolj aktualno drugo vprašanje, ki našega lesnega trgovca zadržuje, da posluje z Italijo z veliko večjo opreznostjo. Samo površen pogled v italijansko gospodarsko časopisje nam jasno prikazuje, v kako veliki meri se večajo konkur, zna postopanja in kako ogromno narašča število protestiranih menic. Med falitnimi podjetji

se nahaja običajno znatno število lesnih podjetij.

V lesni trgovini nastopa Italija v znatni meri kot komisijonar. Naš les se v Italijo izvažuje, tu se predela in zopet kot izdelek izvažuje. Posebno veliko vlogo igra Italija kot posrednik za španska tržišča. Pred časom je naša država sklenila s Španijo trgovinsko pogodbo, po kateri bo, po vpostavi direktnih pomorskih zvez, našel naš les direktno pot na španska tržišča. Naravno je, da so italijanski posredovalci vsled tega svoja naročila pri nas zmanjšali, oziroma jih sploh opustili. Poleg tega pa tudi politične prilike v Španiji ne jamčijo za sigurnost kupelj, kar je v veliko škodo italijanskemu posredništvu. Ta poslednji vzrok bi seveda ne bil katastrofalen, ker bi mi z vpostavo direktnih poslovnih zvez s Španijo še celo pridobili, ker bi izločili komisijske provizije, ki jih moramo plačevati italijanskemu posredniku. Vendar pa je vprašanje, ali se bodo mogli naši izvozniki v doglednem času vpeljati na španskih tržiščih in tam tudi uspešno trgovati. Praksa je pokazala, da se tuja tržišča zavzemajo le postopoma, če izločimo posebno ugodne konjunkturalne slučaje. Na te pa ne smemo preveč računati. Ta razvoj pa bomo pospešili, če bomo razpolagali na španskih tržiščih s prvovrstno gospodarsko poročevalsko službo in z lastnimi dobro verziranimi zastopniki. Z iskanjem teh novih tržišč pa ne smemo pod nikakimi pogoji zanemariti italijanskega trga, ker bi taka neprevidnost za vso našo lesno trgovino postala lahko naravnost katastrofalna.

Naj si bodo okoliščine kakršne koli, mi moramo brezpogojno naše pozicije v Italiji obdržati in jih tudi še nadalje utrjevati. V »Jugoslovanu« se je že večkrat naglašalo, da je treba naš lesni izvoz organizirati. To vprašanje je postalo v zadnjem času vealeaktualno, zato je potrebno, da se strokovnjaki ob tej dvanajsti uri zberejo in ukrenejo vse potrebno, da rešijo to vitalno vprašanje našega narodnega gospodarstva. Edino s pomočjo dobre organizacije izvoza se bomo lahko uspešno borili proti vsem težočam, ki trenutno ovirajo naš izvoz v Italijo. Naše združene organizacije v Dravski banovini naj nam bodo za vzgled. Organizatoričen duh je v slovenskem delu našega naroda tako trdno zasidran, da nam taka izvozna organizacija gotovo ne bo delala velikih preglavic.

Gospodarske vesti

× **Otvorjenje madjarsko-jugoslovske trgovinske zbornice v Budimpešti.** Ze v naslednjih dneh se bo otvorila v Budimpešti madjarsko-jugoslovska trgovinska zbornica. Inicijativo za otvoritev te važne gospodarske institucije so dali Madjari. Smatra se, da bodo z otvoritvijo vpostavljeni najpotrebnejši pogoji, da se gospodarski odnosi med obema državama kar najtesneje razvijajo.

× **Oddaja krovskih del.** Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede oddaje krovskih del na kurilnici na postaji Zidani most. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku).

× **Francosko posojilo Angliji?** Angleški listi poročajo, da se vodijo med Francijo in Anglijo pogajanja, po katerih bi francoska državna banka dovolila angleški novčani banki 1 milijardo dolarjev posojila. 600 milijonov tega posojila bi služilo v svrhu preobražanja francoskih kratkoročnih kreditov v Angliji, 400 milijonov pa bi služilo v svrhu uvrščanja zlatih zalog angleške novčane banke.

× **Uvoz živil v Italijo ogromno narašča.** V oktobru leta 1929 je Italija uvozila iz inozemstva 237.760 q žitaric. V oktobru t. l. pa je ta uvoz narasel na 2.215.443 g. Od meseca julija 1920 pa do 31. oktobra je bilo uvoženih 2.632.000 q, medtem ko je uvoz v istem razdobju t. l. narasel na 3.736.000 q. »Zitna bitka« torej ni rodila uspehov, kakor si jih je zamišljal g. Mussolini.

× **Fantastičen načrt bolgarske vlade.** Ministrski svet je sklenil v svrhu omiljenja agrarne krize naravnost fantastičen načrt, po katerem naj bi se cene poljedelskih pridelkov nekako uvrstile. Izvedba naj bi se izvršila na ta način, da bi vlada pokupila vse letošnje žitne zaloge po razmeroma visoki ceni in jih plačevala z bankovci, ki so bili pred kratkim vzeti iz prometa. Te bankovce bi v to svrhu prežigosali, ter bi ne predstavljali nikakega pravega zakonskega plačilnega sredstva, pač pa bi bilo bolgarskim poljedelcem omogočeno, da bi s temi bankovci plačevali davke.

× **Uvedba lahkih tovornih vlakov na češkoslovaških železnicah.** Češkoslovske državne železnice so pred časom uvedle na nekaterih važnejših progah takozvane lahke tovorne vlake, ki omogočajo, da se posamezne pošiljke hitreje prevažajo. Ta način se je tako dobro obnesel, da nameravajo češkoslovske državne železnice uvesti način lahkih tovornih vlakov tudi na ostalih važnejših progah. Ti vlaki imajo predvsem nalogo, da uspešno konkurirajo vedno bolj razvijajočemu se avtobusnemu prometu. Tudi v Nemčiji in Avstriji so poskusno uvedli ta način prevažanja pošiljk in baje z velikim uspehom.

× **Romunsko posojilo.** Zastopniki romunske vlade so se začeli pogajati z odposlanci Blairove finančne skupine. Vse kaže, da bo Romunija dobila večje posojilo, ki ga bo vporabila za pospešenje razvoja romunskega poljedelstva.

× **Mednarodni kongres agronomov.** Od 23. do 27. t. m. se vrši v Rimu mednarodni kongres agronomov. Zveza združenih jugoslovskih agronomov pošlje na kongres sledeče delegate: g. prof. zagrebske poljedelske fakultete Ivana Rittića, dr. Ludvika Prohaska in Božidarja Jovanovića, docenta beograjske poljedelske fakultete. × **Angleške paroplovne družbe se pritožujejo proti italijanskemu državnemu maritimnemu**

protekeljonizmu. »Royal Mail« zelo ostro napada fašistični režim, ki z najrazličnejšimi sredstvi z vso silo forsira maritimski protekeljonizem, čeravno razpolaga s tako razdrobljeno silo tržajevnih financ. V splošnem naglašava list, da italijanske parobrodne družbe vsled velikih gospodarskih motenj, ki jih je povzročil fašizem Italiji, poskušajo sabotirati angleško parobrodarstvo, ki je zrastle z lastnimi silami in ne potrebuje nikake državne dojitje. List nadalje naštevava nebroj agresivnih atak, ki so jih povzlele napram angleški trgovski mornarici nekatere ogromno subvencionirane italijanske paroplovne družbe. List poroča, da je bila na podlagi raznih pritožb s strani angleških paroplovnih družb vpostavljen posebna komisija, ki ima nalogo, da strogo kontrolira in ugotovi agresivnost italijanske mornarice v angleških maritimskih interesnih sferah. Na ta izvajanja angleškega vodilnega lista za pomorski promet odgovarja italijanski »Il Giornale dei Lavori Pubblici« s stariimi napadi na našo in grško trgovsko mornarico. Med drugim pravi, da je promet v Jadranu za italijanske zastavo naravnost porazen, ker jo spodriiva v jugoslovska in grško masko zakrinkana angleška flota. Dobesedno vpostavlja list trditve, da jugoslovska in grška mornarica nista nič drugega kakor obični filijali angleške trgovske mornarice. V nadaljnjih izjavanjih list zelo ostro napada angleško trgovsko flotilo ter ji napoveduje še ostrejši konkurenčni boj. Za nas bo predvsem zanimiva okolnost, kakse so te atake italijanske trgovske mornarice na onih mestih, kjer se križajo s trgovskimi interesi Anglije in ki jih »italijanski« tisk ne zanika, pač pa o njih molči. Ali so metode tudi tamkaj slične oni našega

Dobave

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave 65 komadov vrčev za olje in petrolej, 50 komadov mrež za gramoz in ca. 1000 komadov pil. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku).

Direkcija državnega rudnika Kalkanj sprejema do 26. novembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 komadov malih in 800 komadov velikih zvoznjakov iz kovanega železa; do 27. novembra t. l. pa glede dobave 10.000 kg krompirja.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave raznega okovja.

Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 4. decembra t. l. ponudbe glede dobave 300 m³ jamskega lesa.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 5. decembra t. l. ponudbe glede dobave jekla in železa, raznega električnega materiala ter glede dobave 4000 kg transformatorskega olja.

Borzna poročila

dne 20. novembra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 20. novembra. Amsterdam 22'75, Berlin 13'475, Bruselj 7'8839, Budimpešta 9'8889, Curih 10'95'90, Dunaj 7'9468-7'97'68, London 27'419-27'499, Newyork 56'34-56'54, Pariz 22'03, Praga 167'25-168'05, Trst 294'80-296'80.

Zagreb, 20. novembra. Amsterdam 22'75 bl., Dunaj 79'68-79'768, Berlin 13'46-13'49, Bruselj 788'39 bl., Budimpešta 987'39-990'39, London 274'19-274'99, Milan 294'873-296'873, Newyork ček 56'34-56'54, Pariz 22'011-22'011, Praga 167'25-168'05, Curih 1094'40-1097'40.

Beograd, 20. novembra. Amsterdam 22'72-22'78, Berlin 13'46-13'49, Curih 1094'40-1097'40, Dunaj 79'68-79'768, London 274'10-274'90, Newyork 56'34-56'54, Praga 167'25-168'05.

Dunaj, 20. novembra. d. Amsterdam 285'80, Beograd 12'5690, Berlin 169'24, Bruselj 99'03, Budimpešta 124'23, Bukarešta 4'2175, Kopenhagen 189'85, London 34'4987, Madrid 80'79, Milan 37'175, Newyork 710'35, Pariz 27'885, Praga 21'065, Sofija 5'1480, Stockholm 190'55, Varsava 79'58, Zürich 137'69.

Curih, 20. novembra. Beograd 9'12875, Pariz 20'2625, London 25'05625, Newyork 515'90, Bruselj 71'95, Milan 27'01, Madrid 57'70, Amsterdam 20'755, Berlin 122'94, Dunaj 72'62, Sofija 3'7325, Praga 15'2925, Varsava 57'85, Budimpešta 90'235, Atene 6'675, Carigrad 2'245, Bukarešta 3'0625, Hel-singsfors 12'975.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 20. novembra. Državni papirji: 7% inv. pos. 85'50-87'50, vojna škoda ar. 429-429'50 (428'50, 429), vojna škoda kasa 429-430, vojna škoda december 428-430, vojna škoda februar 417'50-420, 4% agr. obv. 52-53'50, 7% Bler. pos. 81'375-81'75 (81'75-81'50), 8% Bler. pos. 91-91'25 (91'25), 7% pos. hipot. 81-81½. — Banke: Hrvatska banka 50 d., Praštediona 930-935, Uduružena 191 d., Ljubljanska kredita 122 d., Medjunarodna banka 67 d., Narodna banka 8025-8100. — Industrija: Sečerana Osijek 298-300, Trboveljska 376-379, Slavonija 200 d., Večve 124-125.

Beograd, 20. novembra. 7% inv. pos. 86'50-87'50, 4% agr. obv. 52'50-53, 7% pos. drž. hip. banke 82'25-82'50, 7% Blaire 82, 6% begluške obv. 72'75, vojna škoda 448'50-449'25, ult. dec. 449'50, Narodna banka 8100-8110.

Dunaj, 20. novembra. d. Bankverein 16'80, Kreditni zavod 46'30, Dunav-Sava-Adria 11'60, Prioritete 86'35, Trbovlje 46'50, Leykam 3'70.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu.

London, 20. novembra. 7% Blaire 80'50 do 81'50.

Newyork, 20. novembra. 8% Blaire 90-91, 7% Blaire 80'50-81'25, 7% pos. drž. Hip. banke 80-82.

Zitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca nestalna, promet: 2 vagona pšenice.

Novi Sad, 20. novembra. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 8 vagonov, oves 1 vagon, koruza 28 vagonov, moka 5 vagonov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta, 20. novembra. Tendenca prijazna. Promet mlačen. — Pšenica: marec 15'26-15'28 (15'26-15'27), maj 15'07-15'20 (15'19-15'20). — Rž: marec 8'98 (9'02-9'05). — Koruza: maj 11'68-11'75 (11'74-11'75).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca mlačna, promet: 1 vagon hrastovih podnic.

Sport

Turčija v Balkanskem cupu.

V Balkanskem cupu sodelujejo razen Turčije in Albanije vse balkanske države. Albanija ne more sodelovati, ker je njen sport na zelo nizki stopnji. Po prizadevanju cup komiteja se je sedaj posrečilo pridobiti za sodelovanje tudi Turčijo, kar bo znatno povzdignilo zanimivost tekmovalstva. Predstavnika turškega nogometnega saveza Ahmed Muvafak Bej in Šerifedin bej sta izrazila željo, da bi Turčija že v prihodnjem letu nastopila. Vrše se pismena pogajanja z vsemi prizadetimi savezi glede terminov. Turčija bi morala namreč leta 1931. odigrati vseh osem tekem, z vsako državo po dve, kar je z ozirom na pomanjkanje terminov jako težko. Kljub vsem zaprekam izgleda, da bo med savezi prišlo do soglasja.

Protesti v državnem prvenstvu še vedno niso rešeni. Poslovni odbor JNS je predal vse proteste v končno rešitev upravnemu odboru. Na zelenem polju je zmagala Concordia, odločitev bo padla šele pri zeleni mizi.

Gozdni tek za smučarje S. K. Ilirije.

V nedeljo 23. t. m. ob 10. uri dopoldne se vrši kondicijski gozdni tek za smučarje tekmovalce, ki ima namen pokazati sadove presezonekega treninga. Prireditelj obeta biti zanimiva, ker je pričakovati tudi udeležbe izven ljubljanskih smučarjev.

V prvi skupini se bodo pomerili že znani smučarji, med katerimi je nekaj zelo dobrih tekačev; v drugi skupini pa juniorji in pa začetnik. V naprej prerokovati zmagovalca ene in druge skupine ni mogoče, ker ne poznamo kvaliteto tekmovalcev gorenskih klubov, ki so tudi obljubili sodelovanje.

Napredek nogometa v Trbovljah. Preteklo nedeljo je gostoval v Trbovljah S. K. Železničar iz Maribora, katerega moštvo je pri nedavno se vršiči pokalni tekmi porazilo prvaka Maribora, S. K. Maribor. Svojo nogometno rutino in renome je S. K. Železničar v nedeljo v polni meri zopet potrdil, ko je v borbi s tukajšnjim prvakom S. K. Amaterjem priboril novo zma-

go 3:1 v prvem in 6:1 v drugem polčasu. Poraz Amaterja je povzročilo napačno kritje in nesmiselno podajanje žoge. Napad je briljiral, saj je na mestu, dočim je bila obramba v vratarjem dokaj nesigurna. Sodnik g. Marinič iz Maribora je sodil dobro in se mora reči, da je bila tokrat tudi publika precej disciplinirana. Prvih 10 minut je sicer vodil S. K. Amater in zabil tudi prvi gol, ki je bil brezdomno najlepši gol dneva. Kmalu je prevzel vodstvo S. K. Železničar in ga obdržal do konca igre. Edina svetla točka Amaterja je bila notranji napadalni trio, popolnoma pa so odgovorili Roje, Kotar, Gracer, Pisanski ml., a deloma tudi Sorl. — S. K. Železničar je bil v Trbovljah od sportašev lepo sprejet. V spomin na prvo gostovanje v Trbovljah jim je nato izročil lično izdelano državno zastavo z besedilom: »Prijeteljskemu športnemu klubu S. K. Železničarju — prvak trboveljskega okrožja S. K. Amater«.

Semifinale za pokal LNP.

ISSK. Maribor : S. K. Železničar.

V nedeljo se odigra v Marboru semifinalna tekma za pokal LNP. V semfinale se je placiral Železničar z zmago nad Svobodo. Tekma Maribor : Rapid je kakor znano končala neodločno in bi se še moral odigrati nadaljšek 2 krat 15 minut. Ker pa je Rapid odstopil z mogo Mariboru, se je isti placiral v seminale.

Tekme med Mariborom in Železničarjem so postale zadnji čas zelo interesantne in privlačne na igrišče vedno veliko publike. Tudi za nedeljo je pričakovati interesantnega poteka, ker se bo Železničar skušal revanžirati za poraz pri prvenstvu. Maribor pa bo zopet poskušal utrditi sloves skoraj nepremagljive enajstorice.

Radio

Ljubljana, petek, 21. novembra: 12.15 Plošče. (Serenade — odlomki iz oper). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Violina-Cello-Flauta. 18.30 Dr. Reja: Vremenslojve. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Frau-coščina.

Ljubljana, sobota, 22. novembra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Viktor Pärtat: V dolini gradov: Soteska-Sv. Peter (Rog)-Dol. toplice-Rožek. 18.30 Radio orkester: Klavir in harmonij solo. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina. 20.00 B. Horvat: Nekaj o poklicanih in izvoljenih (iz ciklusa »Filmska kultura«). 20.30 Citraški tercet »Vesnac«. 21.25 Slovenske narodne pesmi poje gosp. Marjan Rus. 22.15 Hawai-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, petek, 21. novembra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 13.30 Novice. 17.00 Glasba. 18.30 Novice. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 22.30 Novice, sneg, vreme.

Zagreb, sobota, 22. novembra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Radio kvartet. 18.30 Novice. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 »Hasanaginica«, glasbena drama v 3 dej. L. Sahanek-Kovič.

Beograd, petek, 21. novembra. 10.30 Prenos »Slave« akad. pevskega zbora »Obličje«. 12.30 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne na harmoniko. 17.30 Radio orkester. 19.30 Nemščina. 20.00 Pop Čira in pop Spira, humorističen dvogovor. 20.30 Komorna glasba. 21.30 Narodni dueti. 22.30 Novice. 22.50 Ciganska glasba.

Beograd, sobota, 22. novembra: 11.25 Plošče. 12.35 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Otroška ura. 17.30 Radio orkester. 18.00 Plošče. 19.30 Vegeterizmus; g. Z. Kostič. 20.00 Prenos opere iz Zagreba.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

PREMOG

trboveljski, šlezjski, angleški in k o k s

dobavlja na dom

Dunajska 46 »ILIRIJA« d. s. o. z. Miklošičeva 6
Telefon 28-20 Telefon 25-95

Zastopnike

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov itd. pod zelo ugodnimi pogoji sprejmemo. »Central«, trgovina šivalnih strojev itd., Ljubljana, poštni predal 248.

»Royal«

pisalni stroj

prodaj na ugodni ceni. — Naslov v upravi.

Ivan Magdič,

krojač

Ljubljana, Gledališka ulica št. 7 — se priporoča za jesensko sezono. (791)

Elegantno stanovanje

v centru mesta z telefonom in kopalnico ter z strogo separiranim vhodom išče mlad gospod. Ponudbe pod »Udobno stanovanje« na upravo.

Lep zaslužek

nudi vestnim in pridnim prodajalcem uprava časopisa »Jugoslovan«. — Zglasiti se je v upravi.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 23.143.

Spremembe v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Furlan Josip, zasebni zdravnik v Mariboru je bil vpisan v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 30. oktobra 1930.

Po odredbi v. d. bana:
Zdravstveni inšpektor:
Dr. Mayer, s. r.

V. No. 784/22—1930. 2790—3—1

Razglas o licitaciji.

Ker prva na dan 5. novembra 1930. održana licitacija za prevzem gradbenih del pri preložitvi klanca »Srebrnik« v tiru banovinske ceste I. reda Mestinje—Sv. Peter pod Sv. Gorami ni uspela, razpisuje kraljevska banska uprava Dravske banovine na osnovi čl. 86. do 98. o drž. računovodstvu

II. javno pisмено ofertalno licitacijo na soboto dne 6. decembra 1930. ob 11. uri v pisarni tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani v Ljubljani, soba št. 17.

Proračunska svota znaša 312.480.— Din ter je ponudbo staviti v obliki enotnega popusta v procentih na vsoto uradnega proračuna.

S 100 Din kolkovane ponudbe je predložiti določenega dne med 10. in 11. uro v sobi predsednika licitacijske komisije in sicer v zapečateni kuverti z zunanjo oznako »Ponudbe za preložitve klanca Srebrnik na banovinski cesti I. reda Mestinje—Sv. Peter pod Svetimi gorami ponudnika I. I.« Poznejše došle, nepravilno opremljene ali brzojavne ponudbe se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje ter mora založiti kavcijo, ki znaša 32.000.— Din za jugoslovenske odnosno 63.000.— Din za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti pri banovinski blagajni v Ljubljani, Erjavčeva cesta 13, bodisi v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o državnem računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka B »pogodbe in nabave«. O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico.

To položnico, nadalje uverenje ministrstva za gradbe, da se sme udeleževati javnih licitacij, potrdilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti in potrdilo o plačanih davkih do vstetega tekočega četrtletja

mora ponudnik ob enem predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije; pooblaščenca pa morajo predložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Kraljevska banska uprava si pridržuje pravico, oddati dela ne glede na višino ponudnih svot, kakor tudi odkloniti vse ponudbe brez vsake obveznosti. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 dni po licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 17. novembra 1930.

I. No. 10236. 3—2

Razpis.

Na podlagi § 31. zakona o banki upravi se razpisuje službeno mesto profesorja, odnosno suplenta na banovinski mlekarški šoli v Škofji Loki.

Za to mesto pridejo v poštev le prosilci s fakultetno izobrazbo, ki so v svoji strokovni izobrazbi usmerjeni na mlekarstvo v najširšem pomenu ter na živinorejo.

Pravilno kolkovane in z vsemi potrebnimi dokumenti opremljene prošnje je vložiti najkasneje

do 15. decembra 1930.

pri kraljevski banki upravi v Ljubljani. Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 834—4/27—22.

Razpis.

Razpisujeta se dve mesti pisarniških pripravnikov 4. skupine III. kategorije za območje višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Pravilno kolkovane in po predpisih čl. 12. činovniškega zakona opremljene prošnje naj se vložijo v roku 6 tednov pri predsedništvu višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani, dne 14. novembra 1930.

Preds. 1214—5/30—1.

Razglas

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo gospoda Štruelja Dragotina, konzula portugalske republike v Ljubljani, tolmačem za portugalski jezik pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča, v Ljubljani, dne 14. novembra 1930.

T V 31/30—2. 2767—3—3

Amortizacija.

Na prošnjo Štepihar Alojza, posestnika v Novicerkvi št. 10, se uvede postopanje v

svrhu amortizacije sledečih vrednostih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi v teku 6 mesece počenši od 5. novembra 1930. svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: št. 13868 po Din 1866— na ime Štepihar Alojz, št. 19631 po Din 5298— na ime Štepihar Franc, in št. 25633 po Din 300— na ime Štepihar Franc.

Okrajno sodišče v Celju, odd. V., dne 5. novembra 1930.

E IX 3294/30—7. 2780

Dražbeni oklic.

Dne 29. decembra 1930. ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Slivnica, vl. št. 18; k. o. Slivnica, vl. št. 164; k. o. Radizel, vl. št. 58.

Cenilna vrednost: 184.308'50 Din; vrednost pritikline: 935— Din, ki je zgoraj všteta; najmanjši ponudek: 122.872— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. I., dne 28. oktobra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 11266/II. 2760—2—2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 2. decembra 1930. ob 11. uri nabavo:

5 komadov elektromotorjev, 3000 kg benzina.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 11. novembra 1930.

Štev. 11292/II. 2762—2—2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 9. decembra 1930. ob 11. uri nabavo

300 m³ jamskega lesa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. novembra 1930.

Štev. 11286/II. 2759—2—2

Razpis.

Direkcija drž. Rudnika Velenje, razpisuje za na dan 15. decembra 1930. ob 11. uri nabavo:

100 m³ plohov.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. novembra 1930.

Štev. 11328/II. 2763—2—2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 22. decembra 1930. ob 11. uri nabavo:

kompletne naprave za čiščenje kotlov.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 11. novembra 1930.

Štev. 11291/II. 2768—2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 29. decembra 1930. ob 11. uri nabavo:

prenosnega preizkuševalnega transformatorja za priklop na napetost 220 Voltov.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 12. novembra 1930.

2745—3—3

Razpis.

Županstvo občine Zagorje ob Savi razpisuje službeno mesto občinskega uradnika z nastopom službe 1. januarja 1931.

Pogoji: Prosilec mora biti jugoslovanski državljan, vojaščine prost, ne nad 32 let star trezen in neomadeževane preteklosti.

Naobrazba: Najmanj 4 razrede srednje šole ali meščanske šole. Prosilci, ki so službovali v drugih službah, naj predložijo svoj »curiculum vitae«.

Začetna plača Din 1.200 mesečno, prosto stanovanje z električno razsvetljavo in del kurjave. Starostno zavarovanje in davek plača občina.

Napredovanje po posebni pogodbi.

Le resni prosilci naj vložijo prošnje najkasneje do 1. decembra 1930. na podpisano županstvo.

Županstvo Zagorje ob Savi, dne 11. novembra 1930.

Štev. 1235/30. 2781

Objava.

Gospod dr. Leskovec Janko, advokat v Dolnji Lendavi, se je dne 15. novembra 1930. preselil s svojo pisarno v Rogatec.

Advokatska komora v Ljubljani, dne 15. novembra 1930.

Razne objave

2779

Objava.

Izgubil sem izpričevalo III. letnika drž. moškega učiteljskega v Mariboru iz leta 1918-1919., glaseče se na ime: Mirt Alojz. Proglašam ga za neveljavno.

Rožno 25, p. Blanca. Mirt Alojz, s. r.

2788

Objava.

Izgubil sem legitimacijo juridične fakultete univerze v Ljubljani na ime: Zdolšek Josip, rodom iz Ponikve ob j. ž. Proglašam jo za neveljavno.

Zdolšek Josip, s. r.

Conan Doyle:

38

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel z avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

Sedaj pa je prišlo veliko vprašanje: zakaj? Rop ni bil namen tega umora, kajti mrtvec ni bil oropan. Ali je bil torej povod politika ali ženska? To je bilo vprašanje. Ze takoj iz početka sem se nagibal k zadnjemu mnenju. Politični morilec so veseli, da morejo hitro izvršiti svoj zločin in nato izginiti. Ta umor pa je bil v nasprotju s tem izvršen jako premišljeno in morilec je zapustil po vsej sobi sledove. To priča, da je bil dalj časa tam. Radi tega je morala biti zasebna, ne pa politična krivica, ki je zahtevala tako metodično maščevanje. Ko so našli tisti napis na steni, sem bil še bolj uverjen o pravilnosti svoje domneve. Napis je bil čisto jasno sama zvižaja. Ko pa so našli prstan, je bilo vprašanje rešeno. Očitno je bilo, da je morilec uporabil prstan, da spomni ž njim svojo žrtev na kako mrtvo ali odsotno žensko. Prav iz tega vzroka sem vprašal Gregsona, ali je v svoji brzojavki v Cleveland omenil kako posebno okoliščino. Odgovoril je, kakor se spominjate, da ne.

Nato sem natančno preiskal sobo, in kar sem tam našel, me je potrdilo v mojem mnenju glede morilčeve velikosti ter mi podalo nadaljnje podrobnosti glede smotke Trichinopolis in glede dolgosti njegovih nohtov. Ker ni bilo nikjer nobenega znaka o kakem boju, sem že tedaj prišel do zaključka, da je kri, ki je bila po tleh, pritekla morilecu v razburjenosti iz nosa. Opazil sem, da so se krvavi sledovi ujemali s smerjo njegovih stopinj. Redkokdaj se zgodi, da priteče človeku v razburjenju kri iz nosa, razen ako ima zelo veliko krvi; glede na to sem si drznil izraziti mnenje, da je zločinec najbrže zelo krepak človek rdečih lic. Dogodki so pokazali, da sem imel prav.

Po odhodu iz hiše sem šel, da napravim ono, kar je Gregson zanemaril. Brzojavil sem clevelandski policiji in omejil svoje vprašanje na okoliščine glede Enoch

Drebberjeve ženitve. Odgovor je bil prepričevalen. Policija mi je odgovorila, da je nekdo Drebber v tistem mestu poklical postavila na pomoč proti nekemu nekdanjemu ljubavnemu tekmecu z imenom Jefferson Hope in da je ta Hope nekje v Evropi. Tedaj sem vedel, da sem imel ključ do vse skrivnosti v svojih rokah. Preostajalo mi je samo še, da zločinca primem.

Uveril sem se, da človek, ki je prišel z Drebberjem v ono hišo, ni bil nihče drugi nego človek, ki je vozil voz. Sledovi na ulici so mi pričali, da je konj šel dalje na način, kakor bi bilo to nemogoče, ako bi ga bil kdo vodil. Kje drugje pa je mogel biti voznik, ako ne v hiši? Nadalje je nespametno misliti, da bi razumen človek izvršil premišljen umor vprav pred nosom tretje osebe, ki bi ga gotovo izdala. In končno, ako pomislimo, da je nekdo hotel zasledovati sovražnika po Londonu, katero boljše sredstvo bi si mogel izbrati, kakor da je postal izvošček? Vsi ti preudarki so me neizbežno privedli do zaključka, da je Jefferson Hopa iskati med izvoščeki našega glavnega mesta.

Ako je res bil izvošček, ni bilo nobenega vzroka misliti, da bi svojo službo po umoru opustil. Ravno nasprotno. Vsaka nenadna izprememba službe bi utegnila obrniti pozornost nanj. Iz tega vzroka bi najbrže vsaj še nekoliko časa opravljal svoj dosedanji posel. Nobenega povoda ni bilo za domnevo, da živi pod drugim imenom. Čemu bi bil izpremenil svoje ime v deželi, kjer itak tudi njegovega pravega imena nikdo ni poznal? Radi tega sem organiziral svojo detektivsko četo iz pouličnih fantinov ter jih pošiljal sistematično k vsakemu gospodarju-izvoščeku v Londonu, dokler niso izsledili človeka, ki sem ga iskal. Kakšen uspeh so imeli in kako hitro sem se okoristil ž njim, vam je pač še v živem spominu. Umor Stangersona je bil postranski dogodek. ki je bil docela nepričakovan, ki bi se pa dal le težko prepričati. Z njegovo pomočjo sem dobil, kakor veste, kroglice, o katerih sem si že mislil, da morajo obstojati. Sedaj vidite, da je vsa razrešitev zadeve samo vrsta logičnih sklepov brez vsake vrzeli ali pogreška.

»Čudovito!« sem vzkliknil. »Vaše zasluge je treba javno priznati. Objaviti morate poročilo o tem primeru. Ako tega nečete vi, storim jaz mesto vas.«

»Vi smete storiti, karkoli vam je drago, doktor,« je nadaljeval ter mi ponudil časniki, »berite!«

Bil je »Echo« onega dne in članek, katerega mi je pokazal, se je bavil z našim primerom.

»Občinstvo,« piše, »je izgubilo senzacionalni užitek zaradi nenadne smrti nekega Hopa, ki je bil na sumu. da je umoril gospoda Enocha Drebberja in gospoda Jožefa Stangersona. Podrobnosti vsega dogodilja sedaj najbrže ne bodo nikoli popolnoma znane, dasi smo iz zanesljivega vira doznali, da je bil zločin posledica nekega starodavnega in romantičnega boja, v katerem imata ljubezen in mormonizem važno vlogo. Obe žrtvi sta v svojih mladih letih pripadali »svetnikom sodnjega dne«, in tudi Hope, umrli ujetnik, je baje iz mesta Salt Lake. Ako ves primer ni imel drugega učinka, osvetljuje vsaj na najboljši način sposobnost naše detektivske policijske čete, in bo služil kot nauk vsem tujcem, da je najbolj pametno, ako poravnajo svoje zadeve doma in jih ne nosijo na britansko zemljo. Javna tajnost je, da gre vsa zasluga za to znamenito aretacijo edinole dobro znanima uradnikoma Scotland Yarda, gospodoma Lestradu in Gregsonu. Zločinca so prijeli, kakor se čuje, v stanovanju nekega gospoda Sherlocka Holmesa, ki je kot amater pokazal precej nadarjenosti za detektivsko stroko in ki se sme nadejati, da doseže s takimi učitelji neko stopnjo njune zmožnosti. Pričakuje se, da prejmeta ta dva uradnika primerno izpričevalo kot prizna nje njunih zaslug.«

»Ali vam nisem že pri odhodu rekel?« je vzkliknil Sherlock Holmes in se nasmejal. »Uspeh vsega študija te zadeve je torej ta, da onadva dobita izpričevalo!«

»Nič zato,« sem odgovoril, »jaz vso dejstva imam zabeležena v svojih zapiskih in občinstvo jih bo izvedelo. Za sedaj se pa morate zadovoljiti z zavestjo uspeha.«

(Konec)

Znameniti dvojniki

Celo matere in žene se motijo in jih ne razločujejo

Nedavno so v mestu Buenos-Aires zaprli nekega bankirja. Kmalu pa se je pokazalo, da zaprti bankir ni pravi bankir, ampak da je to popolnoma drug človek, ki pa je bil prvemu bankirju podoben na las, tako da ga tudi stari bančni nameštenci niso spoznali. Do danes še ne vedo, kaj je s pravim bankirjem: ali so ga umorili ali pa ga imajo kje zaprtega? Zaenkrat vedo le to, da se je bankirjev dvojnik vsako jutro nemoteno vsedel v banki za pisalno mizo, da je na uradništvu ravno tako kričal in ga zmerjal kakor pravi bankir in da je vsa pisma vedno enako nečitljivo podpisoval. Pri vsem tem pa gospod »bankir« seveda ni pozabil prepisati nekaj stotisočev na svoj tajni račun, potem pa je pobegnil. Policija je bila goljufu kmalu za petami, napravila in pregledala je tudi odtise njegovih prstov in na ta način je dognala, da je bil gospod »bankir« v resnici neki že dolgo zasledovani in iskani zločinec. O pravem bankirju pa, kakor rečeno, še danes nič ne vedo.

Zgodovina pozna celo vrsto takih in podobnih afer, kakor si jih tudi najbujnejša domišljija najbolj znanih pisateljev kriminalnih romanov ne bi mogla izmisliti.

V 16. stoletju je vzbujala afera Martina Guerre-a velikansko senzacijo po celi Evropi. Martin Guerre je bil rojen okoli l. 1528. in še mlad se je oženil z Bertrando de Nols iz mesteca Artigues. Zaradi neke goljufije pa je moral zapustiti svoj dom in je pobegnil, baš ko se mu je imelo roditi dete. Osem let ni bilo o njem ne duha ne sluha. Nekega lepega dne pa se je pojavil v mestu Artigues mož, ki se je sam izdal za Martina Guerre-a in bil mu je tudi res zelo podoben. Kot Martin Guerre-a so ga na mah vsi pripoznali, celo njegove štiri sestre. In tudi gospa Bertranda ga je pripoznala in kakor piše neka tedanja kronika, »se ni prav nič obotavljala nadaljevati z njim zakonskega življenja«. Tako je minilo več let in nič ni kalilo lepega miru. Nekega dne pa sta se (dozdevni) Martin Guerre in njegov stric sprla zaradi nekega denarja. Stari stric je začel dvomiti, da bi bil ta nečak njegov pravi nečak, in začel je ženi prigovarjati, naj ga zapusti. Bertrand pa se je branila in je rekla, da je prepričana, da je to njen pravi mož. Stric pa le ni odnehal in je dal »nečaka« zapreti. Začela se je preiskava, zaslišane so bile priče — toda vse priče so potrdile, da je obtoženec pravi Martin Guerre. Našel se je samo neki čevljar, ki na to ni verjel, češ da je nosil pravi Martin čevlje številka 9 (po tedanji meri), ta Martin pa ima mnogo večje noge. Ko pa je preiskava še trajala, se je pojavil pred sodiščem nenadoma neki človek z leseno nogo, ki je trdil, da je on pravi Martin Guerre in da hoče svojo pravico. Ob nogo je baje prišel v vojski. Sodniki so postavili oba Martina drug drugemu nasproti, oba pa sta obtoževala drug drugega sleparije. Te-

daj so poklicali štiri Martinove sestre in ženo in vseh pet žensk, ki so pravkar prisegle, da je pravi Martin oni z zdravimi nogami, so sedaj svoji trditve preklale in so proglasile Martina z eno nogo za pravega Martina. Tako je razsodilo tudi sodišče, nakar je lažni Martin priznal, da se piše pravzaprav Arnold de Thill. Sodišče ga je nato obsodilo zaradi 7 zločinov: »Ker je povedal napačno ime, ker se je izdal za drugega človeka, zaradi prešestva, rop, sramotnja Boga, zaradi lumparije in zaradi posnemanja«. — Obsojen je bil na smrt.

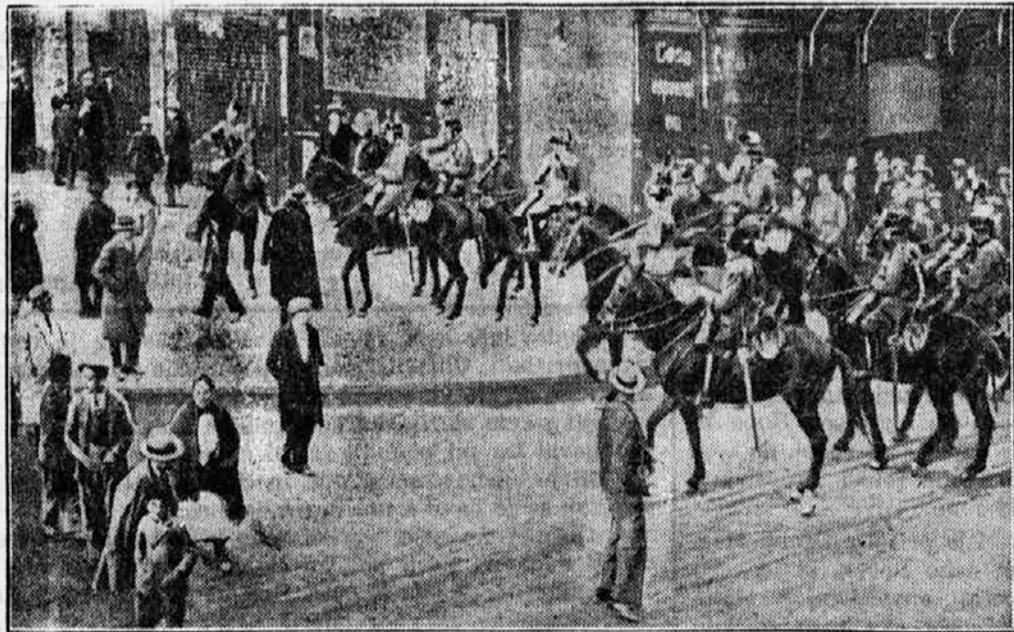
Pred 40 leti se je dogodil na Angleškem podoben slučaj. Neki mesarski pomočnik Ticheborn se je začel izdajati za sina in za dediča neke stare plemkinje. Res ga je cela rodbina in tudi plemkinja kot takega pripoznala. In še ko so goljufa že razkrinkali, je bila stara gospa še vedno prepričana, da je to njen pravi sin.

Pred 25 leti pa je zahteval neki avstralski kovač izplačilo neke dedščine, češ da je nekdanji lastnik preostalega premoženja živel dvojno, kot vojvoda in kot trgovec s pohištvo. Akti o tem procesu so silno obsežni. Vse se tu vrsti: mož, ki živi in ki nosi ponarejene brade in ki hodi po tajnih hodnikih iz vojvodske palače v trgovino s pohištvo in nazaj, ki se večkrat tajno poroči itd. — kako naj se preiskovalni sodnik v tej zmešnjavi spozna? Slučaj »Druce-Portland«, kakor je zabeležen v angleški kriminalni kroniki, je edini svoje vrste v zgodovini in še danes ni pojasnjen.

Ogrski ministrski predsednik grof Bethlen obišče Berlin

Ogrski ministrski predsednik grof Bethlen, ki je že dolgo let vodilni ogrski državnik, pride 22. novembra v spremstvu svoje soproge v Berlin na vljudnostni obisk. Seveda pa ima ta obisk tudi političen pomen

Krvavi nemiri v Španiji
Policija na konjih razganja skupino demonstrantov

Preoceanski letalec Charles Levine — zaprt!

Prijeli so ga na Semmeringu zaradi suma, da se je hotel lotiti ponarejanja francoskega kovanega denarja.

Na Semmeringu pri Dunaju, kjer se zbira na zimo ves mednarodni bogati in zlasti športni svet, so prijeli v ponedeljek 17. t. m. znanega preoceanskega letalca Charlesa Levine-a, ker sumijo, da je hotel dati ponarejati francoski denar.

Letalec Charles Levine je kakih 33 let star mož, ki pa ni ravno na najboljšem glasu. Udeleževal se je že v raznih poklicih, med vojno pa je začel v Ameriki kupovati in prodajati staro železo. S to trgovino si je zaslužil okoli 5 milijonov dolarjev.

Približno pred 6 leti se je začel zanimati za letalstvo in si je znal dobiti koncesijo za prevajanje pošte na zračni progi Newyork—San Francisco. Postal je tudi predsednik »Columbia« zrakoplovne družbe. Nato se je seznanil z letal-

cem Chamberlinom in je z njim skupaj kmalu za Lindberghom preletel Atlantski ocean 4. junija l. 1927. Kasneje pa sta se oba letalca sporila in ločila.

Fr. Charles Levine je torej letos prišel na Dunaj s svojo lepo ameriško »prijateljico«, kjer je živel jako razkošno. Na zimo se je preselil na Semmering, kjer so ga v ponedeljek zaprli.

Ko je stanoval namreč še na Dunaju, je naročil nekemu graverju, naj mu vreže modele za francoski kovani denar. Graver pa, ki se mu je ta zadeva le prenevarna zdela, je vse naznanil policiji, ki je začela Levine-a opazovati. Policija dolgo ni mogla najti nobenih dokazov proti njemu in ga je samo opazovala. Ko so pa v ponedeljek detektivi na Semmeringu dognali, da si je mož kupil vozni listek za Benetke, so ga prijeli.

Levine se zagovarja in opravičuje s tem, da je hotel dati narediti le modele za takozvane »igralske znamenke«, toda mnogo momentov govori za to, da ta njegova trditev ne bo držala. Policija vodi sedaj strogo preiskavo.

Zanimanje za igrače

Sv. Miklavž prihaja. — Otroci imajo najrajši čisto priproste ali pa tehnične igrače.

Od Miklavža nas loči le še malo dni, a kolikor bolj se bliža, toliko bolj raste radovednost otrok, kaj jim bo prinesel za njihovo pridnost sv. Miklavž. Otroci kar ne morejo pričakati, da jih vzame mama popoldne s seboj in jih vodi od izložbe do izložbe, kjer bo sv. Miklavž kupoval svoje darove.

Kakor vse, tako so tudi igrače zelo podvržene modi. Vsaka doba ima svoje plese, svojo godbo, svojo obleko in tudi svoje igrače. V otroške grobove so že stari Egipčani polagali igrače, da malim mrtvecem ne bi bilo dolgčas, a te igrače, ki jih gledamo danes po muzejih, se skoro nič ne razločujejo od naših — samo oblika je drugačna. Manjkajo pa seveda tehnične igrače kot so n. pr. avtomobili, letala, parni stroji in podobne drobnarije.

Danes obstoji v Evropi mogočna industrija, ki izdeluje le igrače. Blago je skoro vedno isto, ker mora pač vsak fantek in vsaka punčka enkrat v svojem življenju imeti ali vojaka ali konja ali pa »punčko«.

Najbolj razvita je industrija igrač v Nemčiji in sicer na Turinškem, nekaj pa tudi na Bavarskem, na Saškem in v Šleziji. Na Turinškem izdelujejo največ lesene konje z gugalicami in brez njih, lesene avtomobile, razne vozičke z vprego, oblečene in neoblečene pajace in punčke itd. Zlate osebe in anjele za jaslice in za božična drevesca in barvaste kroglice, zvezde in čudežne sveče pa izdelujejo najbolj v mestih Lauscha in Steinheid.

Drugo veliko središče igraške industrije je Nürnberg s svojo okolico. Iz Nürnberga dobivamo svinčene vojake, lesene pa iz Saškega. Tudi igrače iz pločevine so doma v Nürnbergu, n. pr. železnice s tračnicami, »laterna magica«, domači kinematografi, barke in mostovi, sablje, čelade, bobni, puške in sploh ves »vojaški« material. Dalje izdelujejo v Nürnbergu igrače iz celuloide. Priprave za vlijanje svinčenih vojakov dobivajo iz Lipskega. V Liegnitzu pa izdelujejo konje s pravo kosmato kožo in s steklenimi očmi in s pristnimi repi.

Skušnija kaže, da imajo nad 8 leta stari otroci dandanes najrajši tehnične igrače. Stroške pa mora goniti pravcata para ali pa elektrika. Tudi telefoni imajo danes že mikrofone, da otroci lahko telefonirajo. Veliko zanimanje pa se kaže tudi za športne igrače. Tako se otroci danes vse več — igrajo.

Revolucija

»kraljice lepote« v Parizu

»Kraljice lepote« zahtevajo pred sodiščem odškodnino. — Temne strani lepote.

V Parizu se je vršila te dni pred sodiščem zanimiva razprava o tožbi, ki jo je vložila »kraljica lepote« za leto 1929. gospodična Brillanta proti odboru, ki prireja lepote konkurence. Ta odbor je namreč pošiljal »kraljico lepote« 3 mesece po vseh francoskih mestih, največ seveda v moderna kopališča, to pa brez vsake odškodnine. Sedaj pa zahteva »kraljica lepote« odškodnino v znesku 30.000 frankov.

Pred sodiščem je povedala »kraljica lepote« to-le:

»Čast in slava so lepe stvari, toda, gospoda, to ne traja dolgo. Le pogledjte: vsi moji sijajni, najmodernejši klobuki in najdražja kožuhovina — kaj imam od tega? To je vse že obnošeno in raztrgano, ker se v 3 mesecih potovanja mora vse uničiti. Kar pa mi je še ostalo dobrega, to so mi še tisti večer, ko je bilo konec potovanja, zastopniki raznih trgovskih in modnih firm, ki so mi vse to posodili, pobrali nazaj. Z avtomobili, s katerimi sem se vozila, se nisem vozila nikdar več kot 1—2 kilometra daleč. Avtomobili so bili namreč novi in firme, ki so jih dale na razpolago, so se bale, da se ne bi

preveč zapražili in umazali. Tudi banketi so bili jako lepi, toda, gospodje, od samih spominov na bankete ne morem živeti. Tako nimam od vse svoje nekdanje kratkotrajne slave danes nič. Ista usoda čaka tudi mojo naslednico, »kraljico lepote« za leto 1930., ki je tudi tukaj v dvorani. Jaz se sicer ne pritožujem nad svojo usodo, kajti svet že tako pelje, mislim pa, da je le pravično, da nam oni, ki nas izkoriščajo v svoje dobičkanosne namene, plačajo vsaj skromno odškodnino. Oni so imeli veliko korist od naše lepote, zato pa 30.000 frankov odškodnine ni preveč.«

Zastopnik odbora se je seveda branil priznati odškodnino; toda sodišče je »kraljico lepote« odškodnino priznalo.

Ta razsodba je učinkovala kakor bomba v pariškem svetu in sedaj bo še nekaj takih tožb: tožila bo namreč za odškodnino tudi »kraljica lepote« za l. 1928. in tudi letošnja »kraljica lepote« se pripravlja na tožbo.

Najbolj svetel in zadovoljivo pa ni mane svoje roke srečni advokat, ki je prvo tožbo dobil, sedaj pa so mu izročile svoje zastopstvo še druge »kraljice lepote«.

Iz te tožbe pa se vidi tudi to, da so vse različne lepote konkurence in podobne »volitve« čisto navadna cirkuška reklama za razne modne trgovine itd. in zato se jih dobre ženske izogibajo. Najboljša ženska je tista, o kateri se najmanj govori — to je že stara resnica.

Cudakova oporoka

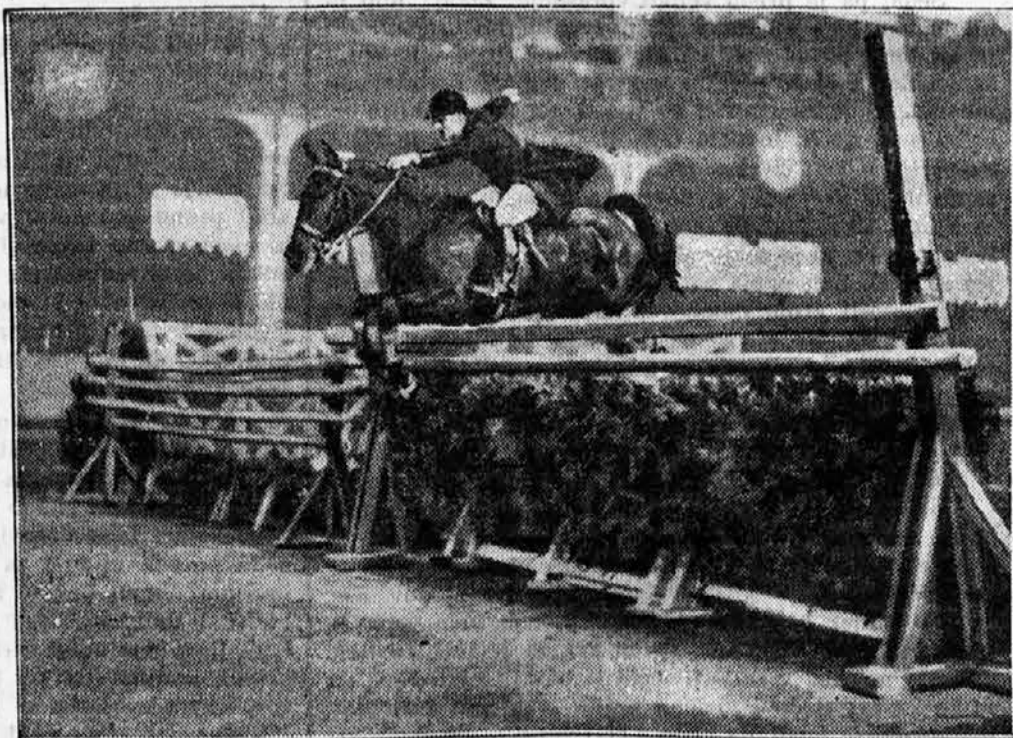
V ameriški državi Detroit je umrl nedavno bogati farmer Smith, ki si je s srečnimi špekulacijami z zemljišči v Newyorku in v Čikagu pridobil skoro 10 milijonov dolarjev. V svoji oporoki je določil 5 milijonov dolarjev za svoje sorodnike, 5 milijonov dolarjev pa je zapustil svoji domovinski občini za dobrodelne namene, toda le pod pogojem, da sezida občina zanj na pokopališču priprosto zgradbo z eno samo veliko sobo, kjer naj bo postavljena njegova rakev. Rakev pa mora imeti steklen pokrov, ki se bo dal lahko od znotraj odpreti. Pri rakvi pa morata čuti noč in dan po dva moza po 8 ur, torej 6 mož, ki naj prejemajo na leto po 3000 dolarjev plače, med čutjem pa lahko delajo, kar hočejo. Ta oporoka je spravila njegovo domovinsko občino v nemalo zadrego, ker se cerkvena oblast protivi izpolnitvi oporoke, češ da je to norčevanje iz cerkvenih obredov. Značilno je, da se je za službo nočnih čuvajev pri ranškem žudaku oglasilo nad 500 prosilcev, kar je dokaz, da 3000 dolarjev tudi v Ameriki nekaj pomeni.

Humor

«Koliko je veljal torej novi klobuk?»
«Nič.»
«Kako nič?»
«Jaz sem namreč takoj rekla, naj pošljejo račun kar tebi!»

Agitirajte za Jugoslovana!

Jahaški turnir v Ženevi

Slika na mkaže znanega jezdeca nemškega nadporočnika Sahl-a pri skoku. — Mednarodni jahaški turnir v Ženevi slavi kot ena najlepših in najznamenitejših vsakoletnih jahaških prireditvev